

Pelit Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi

Paydaş Katılım Planı

Ağustos 2024

Bu sayfa numaralandırma amacıyla özellikle boş bırakılmıştır.

Mott MacDonald
Mesa Koz
Sahrayıcedit District
Atatürk Street No. 69 / 255
34734 Kadıköy
İstanbul
Türkiye

T +90 (0) 216 766 3118
mottmac.com

Pelit Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi

Paydaş Katılım Planı

Ağustos 2024

Yayın ve Revizyon Kaydı

Revizyon	Tarih	Hazırlayan	Kontrol	Onay	Açıklama
A	13 Mayıs 2024	Ece Alper Ece Catakli Evren Kayas	Mustafa Islek	Mustafa Islek	Müşteri İncelemesi için Paydaş Katılım Planı Taslağı
B	10 Haziran 2024	Ece Catakli	Ezgi Sert	Mustafa Islek	Revize Edilmiş Paydaş Katılım Planı Taslağı
C	26 Ağustos 2024	Ece Catakli	Mustafa Islek	Ezgi Sert	Final Paydaş Katılım Planı

Belge referansı: C

Bu belge, talepte bulunan taraf için sadece yukarıda belirtilen proje kapsamında kullanılmak amacıyla düzenlenmiştir. Başka herhangi bir tarafça başka amaçlar için kullanılmamalıdır.

Bu belgenin başka herhangi bir tarafça başka amaçlarla kullanılması veya başka taraflarca bize sağlanan verilerdeki bir hata veya noksanlık nedeniyle belgede herhangi bir hata veya noksanlık olması halinde sorumluluk kabul edilmez.

Bu belge gizli bilgiler ve özel fikri mülkiyet içermektedir. Bizden ve bu belgeyi talep eden taraftan onay alınmadan başka taraflara gösterilmemelidir.

İçindekiler

1	Giriş ve Proje'nin Özeti	1
1.1	Genel Bakış	1
1.2	Paydaş Katılım Planının Amaçları ve Kapsamı	2
1.3	Projenin Konumu ve Sosyal Etki Alanı	3
1.4	Beklenen Proje Etkileri ve Etki Azaltma Önlemlerinin Özeti	3
2	Paydaş Katılım Şartları	9
2.1	Genel bakış	9
2.2	Geçerli Rehber ve Standartlar	9
2.2.1	Ulusal Koşullar	9
2.2.2	Uluslararası Koşullar	11
2.2.3	Proje Şirketi'nin Geçerli Politikaları ve Yönetim Sistemleri	13
3	Paydaş Tanımlama ve Analizi	14
3.1	Genel Bakış	14
3.2	Proje Paydaşları	14
4	ÇSED İstişare Faaliyetleri ve Sonuçları	19
4.1	Genel Bakış	19
4.2	Daha Önce Gerçekleştirilen Ç&S (Çevresel ve Sosyal) Faaliyetler	19
4.3	ÇSED Sırasında Gerçekleştirilen Paydaş Katılım Faaliyetleri (Ocak 2024)	20
4.4	ÇSED Halkın Bilgilendirilmesi ve İstişare	22
5	Paydaş Katılım Programı ve Bilgilendirme Süreci	23
5.1	Genel Bakış	23
5.2	Toplum İrtibat Görevlisi (TİG)	23
5.3	Paydaş Katılım ve İstişare Programı	23
6	Proje Şikayet Mekanizması	27
6.1	Genel Bakış	27
6.2	Şikayet Mekanizmasının Esasları	27
6.3	Dış Şikayet Mekanizması	28
6.4	İç Şikayet Mekanizması	29
6.5	Şikayet Mekanizması Kanalları ve Toplum İrtibat Görevlisi (TİG) İrtibat Bilgileri	30
7	Kaynak ve Sorumluluklar	31

8	İzleme ve Raporlama	32
9	Ekler	33
9.1	Örnek Proje İstişare Günlüğü	34
9.2	Örnek Proje Şikayet Kayıt Formu	35
9.3	Örnek Proje Şikayet Günlüğü	36

Tablolar

Tablo 1.1: Proje'nin sosyal etkilerinin özeti	4
Tablo 3.1: Resmi Makamlar için Dış Paydaş Listesi	14
Tablo 3.2: Sivil Yoplum Kuruluşları için Dış Paydaş Listesi	16
Tablo 3.3: Diğer Dış Paydaş Grupları	17
Tablo 3.4: İç Paydaş Listesi	17
Tablo 5.1: Proje Süresince Paydaş Katılım ve İstişare Programı	24

1 Giriş ve Proje'nin Özeti

1.1 Genel Bakış

Türkiye'nin İç Anadolu bölgesinin doğu kesimindeki Sivas ilinde yer alan Pelit Rüzgar Enerji Santrali (RES) projesi ("Proje") için bir Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi (ÇSED) çalışması yürütülmektedir.

14 rüzgar türbininden oluşan ve toplam kurulu 80 MWe/MWm olan Pelit Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi'nin ("Proje") Borusan EnBW Enerji Yatırımları ve Üretim A.Ş. (bundan böyle "Proje Şirketi", "Borusan EnBW Enerji" ya da "BEE" olarak anılacaktır,) tarafından Sivas ili Gürün ilçesi Kürkçü, Koyunlu, Böğrüdelik, Yılanhöyük, Yenibektaşlı, Çiçekyurt, Kayalar ve Konakpınar mahallelerinde tesis edilmesi planlanmaktadır.

Proje 14 türbin ve 80 MWe/MWm toplam kurulu kapasite olarak planlanmıştır.

Proje, Türkiye Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği uyarınca Ulusal Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) çalışmasına tabidir. Yönetmeliğe göre Proje, *Ek-1: Çevresel Etki Değerlendirmesine Tabi Projeler Listesi*'nin 41. Maddesi -Rüzgar enerji santralleri- kapsamında yer almaktadır. Bu bağlamda, çevre danışmanlık şirketi olan En-Çev tarafından Proje için Ulusal ÇED Raporu hazırlanmıştır. Nihai Ulusal ÇED Raporu'nun sunulmasının ardından Pelit Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞB) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Genel Müdürlüğü'nden 28 Mayıs 2018 tarihinde toplam kurulu gücü 80 Mwe/MWm olan 40 adet rüzgar türbini için "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararı alınmıştır. Optimizasyon sırasında türbin sayısı 40'tan 20'ye düşürülmüş ve "ÇED Olumlu" kararı alındıktan sonra aynı Proje alanı içerisinde türbin koordinatları değiştirilmiş, revizyonlar ÇŞB'ye bildirilmiş ve nihai toplam 80MWm/80Mwe kurulu güç için yeni bir Proje Tasarım Dokümanı veya ÇED Raporu hazırlanmadan 11 Aralık 2019 tarihinde resmi karar yazısı (E-290387 sayılı) ile onay alınmıştır.

"ÇED Olumlu" kararı alındıktan sonra aynı Proje alanı içerisinde türbin sayısı 20'den 14'e düşürüldüğünden ve türbin koordinatları değiştirildiğinden, ÇŞB revizyonları bildirmiş olup, 80MWm/80Mwe nihai toplam kurulu güç için yeni bir Proje Tasarım Dokümanı veya ÇED Raporu hazırlanmadan resmi karar yazısı ile onay alınacaktır. Bildirim süreci devam etmekte olup, Temmuz 2024'te onay alınması beklenmektedir.

Pelit Enerji tarafından işletilmesi planlanan Pelit RES Projesi'nin "ÇED Olumlu" kararının (28 Mayıs 2018 tarih ve 5090 sayılı) 06 Nisan 2023 tarih ve 11779-19 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Kararı ile Borusan ENBW Enerji Yatırımları ve Üretim A.Ş.'ye (bundan böyle "Proje Şirketi", 'Borusan' olarak anılacaktır) devredilmesi talep edilmiştir. Bu doğrultuda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Genel Müdürlüğü'nün 27 Ekim 2023 tarih ve 7769212 sayılı resmi karar yazısı ile ÇED Olumlu kararı Borusan ENBW Enerji Yatırımları ve Üretim A.Ş.'ye devredilmiştir. Pelit Enerji, 20 türbinli Pelit RES için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) "49 yıl süreli Elektrik Enerjisi Üretim Lisansı" (Lisans No. EÜ/10970-17/05160, 12 Mayıs 2022 tarihli) almıştır. Projenin Proje Şirketi'ne devrinden sonra EÜ/10970-17/05160 numaralı lisans sona ermiş ve Proje Şirketi tarafından 17 Ağustos 2023 tarihinde EPDK'dan 47 yıl 8 ay süreli yeni bir Elektrik Enerjisi Üretim Lisansı alınmıştır. Yeni lisans bir öncekinin devamı olarak verilmiştir. Elektrik Enerjisi Üretim Lisansında belirtildiği üzere Pelit RES'in 154 kV Enerji Nakil Hattı (ENH) ile Kangal RES ve Gürün RES'e bağlanması bekleniyordu. Ancak Proje Şirketi'nden edinilen bilgiye göre, Proje, Proje alanının kuzey tarafında, Sivas ili, Gürün ilçesi, Kayalar mahallesinde yer alacak olan R-3 RES'e bağlanacaktır. Bu nedenle, Elektrik Enerjisi Üretim Lisansı, Teknik Etkileşim Analizi (TEA) onayından sonra, ENH bağlantısındaki ve kurulu kapasitedeki değişiklik nedeniyle bir değişikliğe tabi tutulacaktır. Proje Şirketi tarafından

paylaşılan bilgilere göre, Ulusal Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Raporunda belirtildiği üzere Projenin inşaat süresi 13 ay olacaktır. Projenin inşaatına 2024 yılının 2. çeyreğinde Proje yollarının inşası ile başlanacak ve 2024 yılının 4. çeyreğinde tamamlanması planlanmaktadır.

Bu değişikliklerin ardından, verimliliği artırmak amacıyla Proje için bir tasarım revizyonu düşünülmüştür. Bu revizyon, altı türbinin iptal edilmesiyle rüzgar türbini sayısının 20'den 14'e düşürülmesini kapsamıştır. Projenin toplam kurulu güç kapasitesi bir kez daha aynı kalmıştır.

Mott MacDonald Türkiye ("Danışman"), Proje Şirketi tarafından Proje kapsamındaki inşaat ve işletme faaliyetlerinin uygulanmasından kaynaklanabilecek etkileri belirlemek amacıyla bir ÇSED Çalışması yürütmek üzere görevlendirilmiştir.

Proje Şirketi, Projenin uygulanması için Uluslararası Finans Kuruluşlarından (UFK'lar) uluslararası finansman kredisi arayışındadır ve Projeyi finansman için potansiyel UFK'lara önermiştir. Proje Kredi Verenleri, bir projeyi finanse etme taahhütleri uyarınca, finanse edilen projelerde sürdürülebilir sonuçlar elde etmek için potansiyel çevresel ve sosyal riskleri ve projelerle ilişkili etkileri yönetmek için gereklilikler belirlemektedir.

UFK'lar uluslararası kabul görmüş çevresel ve sosyal standartlara uyumu aramaktadır. Bu nedenle, UFK'lar, Proje Şirketi tarafından bir çevresel ve sosyal değerlendirme çalışma yapılması ve ilgili alt planlarla birlikte ÇSED Raporu'nu hazırlamasını istemektedir.

Bu dokümanda, Proje ÇSED çalışmaları kapsamında ve Uluslararası Finans Kuruluşu'nun (IFC) 1 no'lu Performans Standardı'nın (PS) şartları, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın (AİKB) 1 ve 10 no'lu Performans Gereklilikleri (PG), Ekvator Prensipleri IV'ün (EP IV) 5 ve 6 no'lu Prensipleri, Uluslararası Kalkınma Finans Kuruluşu'nun (DFC) 3 ve 5 no'lu Çevresel ve Sosyal Politika ve Prosedürü (ESPP)'nün yanı sıra, ÇED Yönetmeliği (RG Tarih/Sayı: 29.07.2022/31907), Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (4982 sayılı), Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698 sayılı), Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun (3071 sayılı) ve Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik gibi Türk ulusal mevzuatları doğrultusunda hazırlanan Paydaş Katılım Planı (PKP) sunulmaktadır.

1.2 Paydaş Katılım Planının Amaçları ve Kapsamı

ÇSED süreci kapsamında, inşaat öncesi, inşaat ve işletme aşamalarını kapsayan bu Proje Paydaş Katılım Planı, Danışman tarafından hazırlanmıştır. Bu PKP'nin amacı, bugüne kadar gerçekleştirilen paydaş katılımı faaliyetlerinin kısa bir özetini çıkarmak ve gelecekte Proje süresince kapsamlı ve kültürel olarak uygun bir şekilde gerçekleştirilecek paydaş katılım ve istişare faaliyetleri için stratejik bir rehber sunmaktır. PKP'de, tüm uygulama aşamaları boyunca toplumsal cinsiyet konusunda duyarlı bir yaklaşım izlenecektir. PKP, iletişim araçları ve bilgi paylaşım mekanizmalarının, Proje kapsamında belirlenen hassas gruplarca erişilebilir olmasını sağlamaktadır.

PKP içerisinde düzenlenecek paydaş katılım faaliyetleri, uygulanacak şikayet mekanizması ve PKP genel uygulamasından sorumlu Proje personeli tanımlanmaktadır. Proje Şirketi tarafından paylaşılan belgelere göre, mevcut işletme faaliyetleri kapsamında bugüne kadar yürütülen paydaş katılımı faaliyetlerinin, uluslararası gerekliliklere uygun olarak yerel toplum odaklı ve yapılandırılmış bir çerçeve izlediği görülmektedir. Aynı yaklaşım Proje yaşam döngüsü boyunca sahada uygulanmaya devam edecektir.

Proje Şirketi, bu PKP'de tanımlandığı gibi ve IFC 1 no'lu Performans Standardı (PS1), AİKB 10 no'lu Performans Gerekliliği (PG10), EP IV 5 ve 6 no'lu Prensipleri ve DBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzları gereklilikleri doğrultusunda etkili paydaş katılımını gerçekleştirmeyi taahhüt etmektedir.

1.3 Projenin Konumu ve Sosyal Etki Alanı

Projenin sosyal etki alanı (EA) Sivas ilinin Gürün ilçesine bağlı toplam dokuz köyü kapsamaktadır. Bunlar Çiçekyurt, Kürkçü, Davulhöyük, Koyunlu, Reşadiye ve Yılanhöyük olmak üzere Proje alanına ve türbin yerlerine en yakın altı köy; İncesu, Kaşköy ve Kızılpınar olmak üzere planlanan erişim yoluna en yakın üç köydür. Buna ek olarak, mesafe nedeniyle Projeden etkilenmesi beklenmeyen Böğrüdelik ve Konakpınar olmak üzere iki köy bulunmaktadır ancak her ikisi de Proje Ruhsat alanının yakınında ancak inşaat sahasından uzakta yer almaktadır. Bu Raporda tanımlanan bu köyler, ek saha ziyareti bulgularının ardından daha fazla potansiyel etkinin anlaşılmasına dayalı olarak güncellenebilir.

İnşaat ve işletme aşamalarında ayrı ayrı olmak üzere Proje'nin sosyal alıcılarını değerlendirmek amacıyla bir analiz yapılmıştır. Buna göre, inşaat aşamasında Proje'nin doğrudan sosyal alıcıları aşağıdaki şekildedir:

- Arazi edinimi / kullanımı nedeniyle geçim kaynakları önemli ölçüde ve olumsuz yönde etkilenme potansiyeline sahip yerel topluluk üyeleri,
- Proje alanının yakın çevresinde bulunan ve artan trafik hacmi, yol güvenliği riskleri, toz ve gürültü etkilerine maruz kalması muhtemel yakın köyler ve ticari işletmeler,
- Proje alanına erişim yolları üzerinde bulunan ve/veya bu yolları kullanan ve artan trafik hacmine ve yol güvenliği risklerine maruz kalması muhtemel olan yerel topluluk üyeleri,
- Proje Ruhsat alanını tarım ve hayvancılık amacıyla kullanan ve geçim kaynağı kaybı, artan trafik hacmi ve yol güvenliği riskleri yaşayabilecek yerel topluluk üyeleri,
- Projenin yerel istihdam fırsatlarından yararlanabilecek yerel topluluk üyeleri,
- Projenin yerel satın alma faaliyetlerinden faydalanabilecek ticari işletmeler, ve
- Projede temel danışmanlığa ihtiyaç duyabilecek hassas gruplar

Proje kapsamında istihdam edilen tüm inşaat aşaması işçileri (alt yükleniciler dahil). İşletme aşamasında Proje'den etkilenmesi öngörülen sosyal alıcılar aşağıdaki şekildedir:

- Proje alanının yakın çevresinde bulunan ve gürültü ve görsel etkilere maruz kalması muhtemel ticari işletmeler de dahil olmak üzere komşu topluluklar,
- Projenin yerel istihdam fırsatlarından yararlanabilecek yerel topluluk üyeleri,
- Projenin yerel ekonomik faaliyetlerinden faydalanabilecek ticari işletmeler,
- Projede temel danışmanlığa ihtiyaç duyabilecek hassas gruplar ve
- Proje kapsamında istihdam edilen tüm işletme aşaması çalışanları (alt yükleniciler dahil).

1.4 Beklenen Proje Etkileri ve Etki Azaltma Önlemlerinin Özeti

Proje'nin sosyal etkileri ve etki azaltma önlemleri aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Tablo 1.1: Proje'nin sosyal etkilerinin özeti

Etki Konusu	Etki Açıklaması	Alıcı	Proje Aşaması	Etki Azaltma Önlemler
Nüfus	Dışarıdan bölgeye gelen Proje çalışanlarının, yörenin sosyal davranış kurallarına uygun olarak uyum eğitiminden geçirilmesi ve günlük yaşama entegrasyonunun sağlanması çok önemlidir.	Yöre halkı/ Yerel topluluklar / Proje'den etkilenen köyler	İnşaat	- İşçilere yönelik eğitimler ve Davranış Kuralları - PKP, Toplum İrtibat Görevlisi (TİG) aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması - Kurumsal Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyet Prosedürü - Trafik Yönetim Planı - Proje alanı içinde ve yakınında çalışanlara yönelik yol güvenliği, trafik düzenlemeleri ve hız sınırı eğitimleri
	Proje alanına erişim yolları boyunca inşaat aşamasında artan trafik hacmi karayolu trafik güvenliği risklerine yol açabilir.		İşletme	- Kurumsal Gürültü ve Titreşim Yönetim Planı - PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması
	İşletme aşamasında türbinler, mekanik ve elektrikli bileşenlerinin yanı sıra kanatların aerodinamik etkilerinden kaynaklanan gürültü yaratacaktır. Evleri türbinlere yakın olan sakinlerin işletme aşamasında gürültüden etkilenmesi söz konusu olabilir.			
Eğitim	İnşaat aşamasında Proje alanı erişim yolları boyunca artan trafik hacmi, karayolu trafik güvenliği açısından risklere neden olabilir.	Öğrenciler / Yöre halkı / Proje'den etkilenen mahalleler	İnşaat	- Trafik Yönetim Planı - Karayolu trafik güvenliği hususunda çocuklara yönelik farkındalık faaliyetleri - Proje alanında ve yakınında çalışanlara yönelik yol güvenliği, trafik düzenlemeleri ve hız limitleri hususunda eğitimler - PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması
	Kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri ve işbirlikleri açısından eğitim kurumları Proje Şirketi için oldukça önemlidir (örneğin, Proje sahasına düzenlenecek öğrenci ziyaretleri, okulların yenilenmesi ve iyileştirilmesi). Proje, öğrencilerin eğitime erişiminde daha fazla olanak sağlayabilir.		İşletme	- İşbirliğine dayalı faaliyetlerin kurumsal sosyal sorumluluk stratejisi olarak değerlendirilmesi - PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması
	İşletme aşamasında rüzgar türbinleri, mekanik & elektrikli bileşenler ve kanatların dairesel hareketi kaynaklı çevresel gürültü meydana gelecektir. Okul			- Kurumsal Gürültü ve Titreşim Yönetim Planı - PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Toplum şikayet mekanizması

Etki Konusu	Etki Açıklaması	Alıcı	Proje Aşaması	Etki Azaltma Önlemler
	ve/veya konutları türbinlere yakın olan öğrenciler işletme kaynaklı çevresel gürültüden etkilenebilir..			Kurumsal operasyonel bakım prodesürleri
Land Use, Physical and Economic Displacement	Proje'nin arazi edinim çalışmaları devam etmektedir. Genişletme için satın alınması planlanan araziler genellikle hayvancılık faaliyetleri kapsamında kullanılmaktadır. Bu nedenle, arazilerini kaybeden yöre halkı, geçim kaynağı faaliyetlerinin sınırlanması veya tamamen kaybolmasından dolayı ekonomik olarak etkilenebilecektir. Proje ruhsat alanı içerisinde madencilik faaliyetlerinin yürütülmesi ve lisanslı enerji üretim tesislerinin kurulmasına ilişkin kısıtlamalar bulunmaktadır. Bunun dışında, başka herhangi bir altyapı veya üstyapı unsurunun inşa edilmesine ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Arazi edinimi ve kamulaştırmadan etkilenen yöre halkı, eksik işlemlerden kaynaklanan artık etkilere maruz kalabilecektir. İnşaat sonrasında fiziksel veya ekonomik olarak yer değiştiren kişiler bulunması halinde, işletme aşamasında bu kişilerin takibi sürecektir. Proje kapsamında fiziksel yerinden edilme olması öngörülmemektedir.	Arazileri satın alınan/kamulaştırılan yöre halkı	İnşaat İşletme	- PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması - İnsan Hakları Etki Değerlendirmesi Raporu (İHED) - Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Kalkınma Planı Geçim Kaynaklarının Yeniden Yapılandırılması Planı (GKYYP)
Local Economy, Livelihood Sources and Employment	İnşaat faaliyetleri sırasında toz riski ve geçim kaynağı kaybını azaltmak için, tarım ürünlerinin hasat ve ekim tarihlerinin göz önünde tutulması önemlidir. Proje'nin yüklenici ve alt yüklenicileri tarafından, yerel nitelsiz ve yarı nitelikli işgücü istihdam edilecektir. Bu, işsizlikte belli bir azalmaya katkıda bulunabilecek ve istihdam edilen işçilerin ailelerinin refahını yükseltebilecektir.	Geçimini tarımdan sağlayan yöre halkı Yöre halkı/ Yerel topluluklar / Proje'den etkilenen mahalleler	İnşaat	- PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması - GKYYP - İHED - Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Kalkınma Planı - Kurumsal Hava Kalitesi Yönetim Planı - Yerel işe alım ve satın alma stratejisi - PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Sosyal Sorumluluk ve Toplumsal Kalkınma Planı - Kurumsal toplum şikayet mekanizması

Etki Konusu	Etki Açıklaması	Alıcı	Proje Aşaması	Etki Azaltma Önlemler
	Proje'nin inşaat aşamasında, gelir üretimi ve artışı açısından yerel işletmeler ve tedarikçiler için yararlı olabilecek sayısız alım fırsatı söz konusu olacaktır.	Local community members / Local businesses, enterprises, and suppliers		• İHED
	Proje'nin bulunduğu alanda meralar yer almaktadır. Görüşme yapılan yöre halkının dile getirdiği başlıca kaygıları, geçimini hayvancılıktan sağlayan hane halklarına ilişkin gelir kaybı oluşturmuştur. Türbin sahaları çitle çevrilmeyecek olup, sürülerin otlamasına izin verilecektir.	Geçimini hayvancılıktan sağlayan yöre halkı	İşletme	• PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım • GKYYP • Kurumsal toplum şikayet mekanizması
Altyapı Hizmetleri	Altyapı tesislerinin kullanımı, günlük yaşamlarını sürdürmelerinde bölgede yaşayan halk için büyük önem taşımaktadır. İnşaat dönemi boyunca altyapı sisteminin işler halde kalmasının sağlanması dikkate alınacaktır.	Yöre halkı/ Proje'den etkilenen mahalleler	İnşaat	• PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım • Trafik Yönetim Planı • Kurumsal toplum şikayet mekanizması • Gerektiğinden resmi kurumlarla yazışma yapılması (örneğin su, yol, ulaşım konularında) • Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyet Prosedürü
Toplumsal Cinsiyet	Proje ile, Proje'den etkilenen mahallelerde yaşayan kadın ve erkeklerin birlikte istihdamı yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliği iyileştirilebilecektir. İnşaat faaliyetleri boyunca, önleyici tedbirler alınmadığı takdirde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve taciz (TCDŞT) vakaları meydana gelebilir.	Yöre halkı	İnşaat	• İşçilere yönelik eğitimler ve Davranış Kuralları • Proje'den etkilenen mahallelere yönelik farkındalık oluşturma faaliyetleri • Proje'den etkilenen mahallelerde kadınlarla yapılan özel toplantılar • PKP, TİG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım • Kurumsal toplum şikayet mekanizması • Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyet Prosedürü • Şirketin Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Taciz (TCDŞT) Politikası

Etki Konusu	Etki Açıklaması	Alıcı	Proje Aşaması	Etki Azaltma Önlemler
Hassas Gruplar	Tüm inşaat faaliyetleri, günlük faaliyetleri ve/veya belli hizmetlere (örneğin ilçe sağlık tesisleri) erişimlerinin Proje etkileri nedeniyle orantısız ve olumsuz bir şekilde etkilenmesini önlemek amacıyla mevcut grupların (yaşlı yöre halkı, astım gibi kronik hastalığı bulunan yöre halkı vb.) hassaslık durumları göz önünde tutularak yapılacaktır.	Daha dezavantajlı konumda bulunan yöre halkı	İnşaat	- İşçilere yönelik eğitimler ve Davranış Kuralları - PKP, TIG aracılığıyla sürekli istişare ve katılım - Kurumsal toplum şikayet mekanizması - İHED - Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyet Prosedürü

Kaynak: Proje'nin Kapsam Belirleme ÇSED Raporu

Projenin en olumlu sosyal etkileri, özellikle inşaat aşamasında mal ve hizmet alımları yoluyla yerel istihdam yaratılması ve yerel ekonomik katkılar üzerinde olacaktır. Ayrıca Proje, mahallelerin erişim yollarının iyileştirilmesi gibi yerel altyapı kapasitesini geliştirecek ve işletme aşamasında ülke bazında temiz enerjinin yerel üretim kapasitesini artıracaktır.

Projenin inşaat aşamasındaki başlıca olumsuz etkileri arazi edinimi ve kamulaştırma, toz, gürültü ve trafik oluşumu olarak değerlendirilmektedir. Projenin yeniden yerleşim ve geçim kaynakları üzerindeki etkilerine bakıldığında, şu ana kadar herhangi bir ekonomik veya fiziksel yer değiştirme gerçekleşmediği görülmektedir. Projenin mevcut planlaması göz önüne alındığında, fiziksel yerinden edilme beklenmezken ekonomik yerinden edilme meydana gelebilir.

ÇSED çalışmasının kapsam belirleme raporunda değerlendirilen işletme aşaması olumsuz etkileri gürültü ve görsel etkilerle (gölge titreşimi, buzlanma ve bıçak fırlaması) ilgilidir.

2 Paydaş Katılım Şartları

2.1 Genel bakış

Projelerde sürekli, açık ve şeffaf paydaş katılımı, projenin sürdürülebilirliği, kalitenin iyileştirilmesi ve daha iyi uygulamanın sağlanması için zorunlu bir yönü oluşturmaktadır. Paydaş katılımının amacı, projelerden etkilenen topluluklar, kişiler, gruplar, işletmeler ve diğer ilgili taraflar üzerindeki risk ve etkileri başarılı bir şekilde yönetmektir. Paydaşların sağlam bir şekilde tanımlanması ve paydaş haritasının çıkarılması, etkili bir paydaş katılımının ilk ve en önemli adımlarıdır.

Paydaş katılımı, Proje Şirketi ile Proje paydaşları arasında, inşaat öncesi, inşaat ve işletme aşamaları dahil Proje süresince devam edecek karşılıklı iletişim hattı sağlamaktadır. Proje'nin farklı aşamaları, çeşitli katılım ve istişare faaliyetlerini gerektirebilmektedir. Proje Şirketi, tüm Proje paydaşları ile sürekli iletişim ve istişareyi mümkün kılan bir platform oluşturmakla sorumludur.

Uluslararası standartlar ve koşullar (özellikle IFC 1 no'lu Performans Standardı (PS1), AİKB 10 no'lu Performans Gerekliliği (PG10), ve DBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzları zorunlu kıldığından, paydaş istişare ve katılımı aşağıdaki yönleri içermektedir:

- Paydaş olarak kabul edilecek, etkilenmesi muhtemel tüm kişi, grup, topluluk, kuruluş, hassas/dezavantajlı kişi ve grupların tanımlanması ve analizi,
- Paydaş katılımı, bilgilendirme ve paydaşlarla anlamlı istişarenin nasıl yürütüleceği ile ilgili adımların planlanması,
- Proje veya paydaşlar için bir risk ya da olumsuz etki olarak duran konuların belirlenmesi,
- Paydaşlar için Proje'ye ilişkin iyi bir anlayış oluşturulması,
- Proje ile paydaşlar arasında uzun süreli iletişim için, manipülasyon zorlama ve tehdit içermeyen bir şikayet mekanizmasının ele alınması,
- Şikayetlere, şikayet mekanizması aracılığıyla zamanında yanıt verilmesi,
- Paydaşların düzenli olarak Proje hakkında bilgilendirilmesi.

Paydaş katılım süreçlerinin başarılı ve etkin olmasını sağlamak için, projelerde paydaş katılımı daha erken başlatılmalıdır. IFC 1 no'lu Performans Standardı (PS1), AİKB 10 no'lu Performans Gerekliliği (PG10), EP IV 5 ve 6 no'lu Prensibi ve DBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzları, doğrultusunda, paydaş katılımı Projenin Ulusal ÇED süreci sırasında kilit proje paydaşlarıyla katılım yoluyla başlamıştır.. Paydaş katılımı, Proje süresince devam edecektir.

2.2 Geçerli Rehber ve Standartlar

Bu PKP, aşağıdaki bölümlerde ayrıntılı olarak açıklanan ulusal mevzuat ile uluslararası standart ve koşullara (özellikle IFC 1 no'lu Performans Standartları (PS1), AİKB 10 no'lu Performans Gerekliliği (PG10), EP IV 5 ve 6 no'lu Prensibi ve DBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzları) uygun olarak hazırlanmıştır.

2.2.1 Ulusal Koşullar

Türk ÇED Yönetmeliği (Resmi Gazete Tarih/Sayı: 29.07.2022/31907), bilgilendirme ve paydaş katılımı ile ilgili çok sayıda koşulu içermektedir.

Projelerin kapsam belirleme aşamasında, Ulusal ÇED süreci kapsamında paydaş katılımı, ilgili resmi makamların temsilcilerinden oluşan ve projenin incelenmesi ve değerlendirilmesinden sorumlu olan bir komisyonun kurulmasıyla başlamaktadır.

Bu komisyonun kurulmasını, halkın katılımı toplantısı takip etmektedir. Halkın katılımı toplantısı düzenlenmesi, yönetmeliğe göre yasal olarak zorunludur. Halkın katılımı toplantısı düzenlenmesinin amacı, halkın ve projenin ilgili taraflarının (bir başka ifadeyle yöre halkı, resmi makamlar, sivil toplum kuruluşları) proje hakkında bilgi sahibi olmasını ve proje ile ilgili görüş, öneri ve/veya kaygılarını sunma fırsatı yakalamalarını sağlamaktır. Projeden en çok etkileneceği değerlendirilen yöre halkının bu toplantıya katılımının sağlanması çok önemlidir. Bu nedenle, yönetmelikte ayrıca, yöre halkı için mümkün olduğunca erişilebilir toplantı düzenlenmesinin altı çizilmektedir.

Toplantıya katılanların bildirdiği konular, ÇED dokümanında dikkate alınmak ve ele alınmak üzere resmi toplantı tutanağına işlenmektedir. Ayrıca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞB) tarafından yetkilendirilen kurumlarca, halkı proje ve projenin etkileri hakkında bilgilendirmek ve halkın proje ile ilgili görüş ve önerilerini almayı kolaylaştırmak için bir PKP hazırlanmaktadır. Ancak bu yönetmelik Temmuz 2022 itibariyle yürürlüktedir ve ÇED sürecine tabi olan Projenin halkın katılımı toplantısı Aralık 2017'de gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla ÇED süreci kapsamında PKP hazırlama zorunluluğundan muaftır.

ÇED dokümanı incelenmek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığına sunulduktan sonra, Bakanlık ve ilgili il müdürlükleri tarafından, kurulan komisyonca inceleme sürecinin başladığı ve taslak ÇED dokümanının 30 gün süreyle halkın inceleme ve görüşüne açıldığı kamuoyuna duyurulmaktadır. Bu duyuru için uygun iletişim kanalları (bir başka ifadeyle gazeteler, panolar ve İnternet) kullanılmaktadır.

Komisyon ve halkın incelemesinden sonra, ÇED dokümanının nihai taslağı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve ilgili il müdürlükleri tarafından, duyuru panoları ve İnternet aracılığıyla 10 gün boyunca açık tutulmaktadır. Komisyonun değerlendirmeleri ve halkın görüşleri göz önünde tutularak, Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı tarafından proje ile ilgili "ÇED Olumlu" veya "ÇED Olumsuz" kararı verilmektedir. "ÇED olumsuz" kararı alan ÇED raporlarının halkın ve ilgili paydaşların incelemesine yeniden sunulması zorunludur (yukarıda açıklanan yöntemlerin aynısı). Ek bir halkın katılımı toplantısına gerek bulunmamaktadır.

Son aşamada, uygun iletişim araçları kullanılarak Bakanlığın kararı da Proje paydaşlarına aktarılmaktadır.

İstişare, bilgilendirme, paydaş katılımı ve şikayet mekanizmasıyla ilgili ulusal mevzuat kapsamında ayrıca, aşağıda açıklanan Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (4982 sayılı Kanun), Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698 sayılı Kanun), Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun (3071 sayılı Kanun) ve Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik yer almaktadır:

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (4982 sayılı Kanun)

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak bilgi edinme hakkına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektedir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698 sayılı Kanun)

Bu Kanun'un amacı, kişisel verilen işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir.

Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun (3071 sayılı Kanun)

Türk vatandaşları Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un (01.11.1984 tarih ve 3071 sayılı Resmi Gazete) 3. maddesi uyarınca, dilek ve şikayetleri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptir. Ayrıca, Türkiye'de ikamet eden yabancılar karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler.

2.2.2 Uluslararası Koşullar

Proje'nin paydaş katılım ve istişare koşulları, aşağıda belirtilen uluslararası standartlar dikkate alınarak değerlendirilmekte ve planlanmaktadır:

- Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirlik ile İlgili IFC Performans Standartları (2012)
 - 1 no'lu Performans Standardı (PS1) – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi: PS1'de, aşağıdakilerin önemi vurgulanmaktadır: (i) Proje'nin çevresel ve sosyal etkileri, riskleri ve fırsatlarının belirlenmesi için bütünlük değerlendirmesi, (ii) Proje ile ilgili bilgilerin açıklanması ve yerli halkı doğrudan etkileyen konularda yerli halk ile yapılan istişareler yoluyla etkin toplum ve paydaş katılımı, (iii) yönetim programları, izleme ve gözden geçirme aracılığıyla Proje süresince Müşteri'nin sosyal ve çevresel performans yönetimi.
 - 2 no'lu Performans Standardı (PS2) – İş ve Çalışma Koşulları: Performans Standardı 2 uyarınca, istihdam ve gelir yaratılarak ekonomik büyümeyi teşvik etme çabaları çalışanların temel haklarını korumalıdır. Çalışanlar şirketleri için değerli bir unsur olup, çalışanlar ve yönetim arasında sağlam bir ilişki şirketin sürdürülebilirliği için son derece önemlidir. Müşteri, çalışanların (ve işçi örgütlerinin) işyeriyle ilgili endişelerini dile getirebilmeleri için bir şikayet mekanizması kuracaktır. Şikâyet mekanizması hakkındaki bilgiler işe alım sırasında çalışanlara sağlanacak ve bu mekanizma çalışanlar tarafından kolayca erişilebilir olacaktır.
 - 5 no'lu Performans Standardı (PS5) – Arazi Edinimi ve Zorunlu Yeniden Yerleşim: Yeniden yerleşim ve geçim kaynaklarının geri kazandırılması ile ilgili karar verme süreçleri, uygun olduğu yerlerde seçenek ve alternatifleri içermelidir. Performans Standardı'nın amaçlarıyla uyumlu sonuçlar elde etmek amacıyla, planlama, uygulama, izleme, tazminat ödemelerinin değerlendirilmesi, geçim kaynaklarının geri kazandırılması faaliyetleri ve yeniden yerleşim sırasında ilgili bilgilerin açıklanması ve Etkilenen Topluluklar ve kişilerin katılımı sürecektir.
- AİKB Çevre ve Sosyal Politikası ve Performans Gereklilikleri (2019)
 - 1 no'lu Performans Gerekliliği (PG1) - Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi: PK1'de, Proje ile ilgili çevresel ve sosyal etkiler ile konuların bütünlük değerlendirmesinin yapılması ve Proje paydaşlarının belirlenmesi ve PK10 ile ilgili olarak, Proje'nin planlanması, uygulanması ve işletilmesiyle ilgili görüş ve kaygılarını almak üzere anlamlı bir şekilde paydaşların katılımının sağlanmasına yönelik bir planın tasarlanmasının önemi vurgulanmaktadır. Çevresel ve sosyal etkiler için tanımlanan etki azaltma önlemleri, Proje kapsamındaki hassas kişiler orantısız bir biçimde etkilenmeyecek şekilde geliştirilecek ve uygulanacaktır.
 - 2 no'lu Performans Gerekliliği (PG2) - İşgücü ve Çalışma Koşulları: PG 2, işgücünün Müşteri ve ticari faaliyetleri için değerli bir varlık olduğunu ve etkili insan kaynakları yönetimi ile örgütlenme özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkı da dahil olmak üzere işçi haklarına saygıya dayalı güvenilir bir işçi-yönetim ilişkisinin ticari faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağlamak için temel unsurlar olduğunu kabul eder.
 - 5 no'lu Performans Gerekliliği (PG5) - Arazi Edinimi, Arazi Kullanım Kısıtlamaları ve Zorunlu Yeniden Yerleşim: Proje ile ilgili tüm arazi edinim süreçlerinde, PK5, anlamlı istişareler yoluyla yöre halkı ve yerel toplulukların katılımının sağlanması ve arazi edinim sürecinin ve geçim kaynaklarının iyileştirilmesi dahil olmak üzere yeniden yerleşim

sürecinin planlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi süresince ilgili bilgilerin açıklanmasını zorunlu kılmaktadır. Müşteri tarafından, hassas gruplar dahil tüm grupların sahip oldukları haklar, fırsatlar ve yararlar konusunda bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

- 10 no'lu Performans Gerekliliği (PG10) - Bilgi Açıklama ve Paydaş Katılımı PK10'da, ilgili paydaşlarla (özellikle Proje kapsamında hassas gruplar olarak tanımlananlar olmak üzere) şeffaf katılımın sağlanmasının ve Proje süresince ilgili Proje bilgilerinin açıklanmasının önemi tanınmaktadır. Proje'de çevresel ve sosyal etkilerin başarılı yönetimi için zorunlu olan güçlü, yapıcı ve açık ilişkilerin kurulması için, paydaş katılımı kapsamında erişilebilir bir şikayet mekanizmasının kurulması çok önemlidir.

- Ekvator Prensipleri IV (2020)

- 5 no'lu Prensip - Paydaş Katılımı: 5 no'lu Prensip'te, tüm A ve B Kategorisi projeler için, Ekvator Prensipleri Finans Kuruluğu (EPFI) tarafından müşterinin etkilenen topluluklar, işçiler ve ilgili olduğu durumlarda diğer paydaşlarla birlikte, yapılandırılmış ve kültürel olarak uygun bir şekilde devam eden bir süreç olarak etkin paydaş katılımını ortaya koymasının zorunlu tutulacağı tanınmaktadır.

Etkilenen topluluklar üzerinde muhtemel önemli olumsuz etkiler doğurabilecek projelerde bu prensip, bir aydınlatılmış istişare ve katılım sürecinin gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Müşterinin, istişare sürecini aşağıdakilere uygun hale getirmesi beklenmektedir: (i) projenin risk ve etkileri, (ii) projenin geliştirme aşaması, etkilenen toplulukların dil tercihleri, karar alma süreçleri ve (iii) dezavantajlı ve hassas grupların ihtiyaçları.

6 no'lu Prensip - Şikayet Mekanizması: 6 no'lu Prensip'te, tüm A Kategorisi ve uygun olduğu durumlarda B Kategorisi projeler için, Ekvator Prensipleri Finans Kuruluğu (EPFI) tarafından, müşterinin kendi Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS) kapsamında, projenin çevresel ve sosyal performansı ile ilgili kaygı ve şikayetlerin alınması ve bunların çözümünün kolaylaştırılmasına yönelik olarak uygun olduğu şekilde etkilenen topluluklar ve çalışanlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanmış etkin şikayet mekanizmalarını kurmasının zorunlu tutulacağı tanınmaktadır.

- DBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzları

Rüzgar Enerjisi için ÇSG Kılavuzları:

- Çevre
- İş Sağlığı ve Güvenliği
- Toplum Sağlığı ve Güvenliği

Gerçekleştirilecek ÇSED çalışması, kara rüzgar enerjisi tesisleri ile ilgili listelenen ÇSG konularının her biri nedeniyle ortaya çıkabilecek olası etkileri değerlendirecek ve söz konusu kılavuzlarda yer alan performans göstergelerine bağlı olarak gerekli hafifletici önlemleri ortaya koyacaktır.

- Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı için ÇSG Kılavuzları

Elektrik Enerjisi İletimi ve Dağıtımı için ÇSG Kılavuzları, bir üretim tesisi ile elektrik şebekesi içinde yer alan bir trafo merkezi arasındaki enerji iletiminin yanı sıra, bir trafo merkezinden konut, ticari ve endüstriyel alanlarda bulunan tüketicilere enerji dağıtımı ile ilgili bilgiler sağlar. Kılavuz, elektrik iletim ve dağıtım projelerinin inşası sırasında ortaya çıkabilecek risk ve etkilere odaklanmakta ve çevre (örn. karasal habitat değişikliği, elektrik ve manyetik alanlar ve tehlikeli maddeler), İSG (örn. canlı elektrik hatları, yüksekte çalışma, elektrik ve manyetik alanlar ve kimyasallara maruz kalma) ve toplum sağlığı ve güvenliği (örn. elektrik çarpması, görsel çevre, elektromanyetik girişim, gürültü ve ozon ve uçak seyrüseferi ve güvenliği) ile ilgili konularda hafifletici önlemler ve performans göstergeleri sunmaktadır.

2.2.3 Proje Şirketi'nin Geçerli Politikaları ve Yönetim Sistemleri

Proje Şirketi tarafından hazırlanan kurumsal düzeyde bir PKP, Ağustos 2023'ten bu yana yürürlüktedir. Kurumsal PKP, Proje Şirketi'nin dış paydaşlarına yönelik bilgilendirme yaklaşımını, anlamlı istişare ve katılım taahhüdünü ve sürekli raporlamayı tanımlamaktadır.

Proje Şirketi ayrıca entegre bir Kalite, Sağlık ve Güvenlik, Çevre ve Enerji Yönetim Sistemlerine ve aşağıda listelenen ilgili sertifikalara sahiptir:

- ISO 9001: 2015 - Kalite Yönetim Sistemi
- ISO 14001: 2015 - Çevre Yönetim Sistemi
- ISO 45001: 2018 - İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetimi
- ISO 50001: 2018 - Enerji Yönetim Sistemi
- ISO/IEC 27001: 2013 - Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
- ISO 55001 - Varlık Yönetim Sistemi
- ISO 10002:2018 - Müşteri Memnuniyeti
- ICS 27.10 - Rüzgar Türbini Enerji Sistemleri Standart Ailesi

Ayrıca, Proje Şirketi'nin internet sitesinde açıklanan aşağıdaki politikaları vardır:

- Sosyal Politika
- Kalite Politikası
- Satın Alma Politikası
- Sağlık, Güvenlik, Çevre ve Enerji Politikası
- İnsan Kaynakları Politikası
- Bilgi Güvenliği Yönetimi Politikası

Yukarıda belirtilen politika ve yönetim sistemlerinin yanı sıra, Proje Şirketi'nin Paydaş Yönetimi ve Şikayet Mekanizması Planı, Toplum Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Planı, Geçim Kaynaklarının Yeniden Yapılandırılması Yönetim Planı ve Arazi Edinimi ve Yeniden Yerleşim Eylem Planı bulunmaktadır. Ayrıca, toplum yararına sosyal destek, tesis bazlı planlar ve uygulama ile sosyal yönetim sistemi için kılavuz ilkeleri kapsayan Kurumsal Sosyal Sorumluluk Planı, Proje Şirketi'nin tüm tesislerinde uygulanmaktadır.

3 Paydaş Tanımlama ve Analizi

3.1 Genel Bakış

Uluslararası standartların tanımları doğrultusunda, paydaşlar bir projeden etkilenen veya bir projenin sonucunda hakkı bulunan kişi veya gruplar olarak tanımlanmaktadır. Proje'nin etkisi olumlu veya olumsuz olabileceği gibi, doğrudan veya dolaylı olabilmektedir.

Paydaş katılımında ilk adım, Proje paydaşlarının tanımlanmasıdır. Bu tanımlamanın amacı, her bir paydaş grubunu ve bunların Proje ile ilişkisini belirlemektir. Başarılı sonuçlar elde etmek için, bir proje üstlenilirken bu paydaş gruplarının düşünceleri, bakış açıları, kaygıları ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması önemlidir.

3.2 Proje Paydaşları

Proje'nin tanımlanan paydaşları, dış paydaşlar (resmi makamlar ve sivil toplum kuruluşları (STK), muhtarlar/yöre sakinleri/yerel topluluklar, hassas/dezavantajlı gruplar, medya ve üniversiteler dahil) ve iç paydaşlar (yüklenici ve alt yükleniciler ile bunların çalışanları dahil tüm Proje çalışanları) olarak gruplanmakta olup, aşağıda Tablo 3.1 ile Tablo 3.4'te sunulmaktadır. Tüm paydaşlar, Proje'den etkilenme ve/veya Proje'yi etkileme şiddetleri ayrıca, Proje ile ilgi seviyelerine bağlı olarak gruplanmakta ve yüksek (kırmızı), orta (sarı) veya düşük (yeşil) olarak renk koduyla kodlanmaktadır. Her bir paydaşın ilgili seviyesine göre, Proje'nin inşaat ve işletme aşamaları için belli sıklıklarla bilgilendirme ve istişare faaliyetleri belirlenmektedir. Proje süresince gerçekleştirilecek bilgilendirme ve istişare faaliyetleri Tablo 5.1'de, önerilen uygulama zaman çizelgesiyle birlikte özetlenmektedir.

Tablo 3.1: Resmi Makamlar için Dış Paydaş Listesi

RESMİ MAKAMLAR

Seviye	Kuruluş	Proje ile ilişkisi	İlgili Seviyesi
Ulusal	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve ilgili birimlerinin, Proje ve bileşenleriyle ilgili düzenleyici görevleri bulunmaktadır.	Yüksek
	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)	EPDK, genel olarak Proje kapsamı ve bileşenleri ile ilgili olarak Proje'nin kilit paydaşlarından biridir.	Yüksek
	Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ)	TEİAŞ, Proje'nin enerji nakil hattı (ENH) göz önüne alındığında kilit paydaş konumundadır.	Yüksek
	Milli Savunma Bakanlığı	Proje alanının güvenliğinin sağlanması çok önemli olduğundan Milli Savunma Bakanlığı önemli bir paydaştır.	Düşük
	Tarım ve Orman Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı, Proje'nin tasarım, inşaat ve işletme faaliyetleriyle ilgili özel görüş beyan edebilmektedir.	Orta
	Tarım ve Orman Bakanlığı, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü		
	Tarım ve Orman Bakanlığı, Hayvancılık Genel Müdürlüğü		
	Tarım ve Orman Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü		
	Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü		
	Tarım ve Orman Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü		

RESMİ MAKAMLAR

Seviye	Kuruluş	Proje ile İlişkisi	İlgili Seviyesi
	Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Proje ile ilgili, çevresel etki değerlendirmesi izinleri ve çevresel izin gibi düzenleyici görevleri bulunmaktadır.	Orta
	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞB)		
	ÇŞB, ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü		
	ÇŞB, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü		
	ÇŞB, Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü		
	ÇŞB, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü		
	ÇŞB, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü		
	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB)	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Proje'nin değerlendirilmesiyle ilgili özel görüş beyan edebilmektedir.	Orta
	UAB, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü		
	UAB, Karayolları Genel Müdürlüğü		
Bölge	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, çalışma ve çalışma koşulları ile Proje personelinin sağlık ve güvenliği ile ilgili özel görüş beyan edebilmektedir.	Düşük
	ÇSGB, Çalışma Genel Müdürlüğü		
	ÇSGB, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü		
	Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB)	Kültür ve Turizm Bakanlığı, mevzuat açısından görüş beyan edebilmektedir.	Düşük
	KTB, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü		
	DSİ 19. Bölge Müdürlüğü	DSİ Bölge Müdürlüğü, Proje alanı yakınından geçen akarsularla ilgili özel görüş beyan edebilmektedir.	Düşük
	Tarım ve Orman Bakanlığı 15. Bölge Müdürlüğü	Tarım ve Orman Bölge Müdürlüğü, Proje alanı yakınındaki muhtemel korunan alanlar ve Proje alanındaki ağaçların durumu ile ilgili özel görüş beyan edebilmektedir.	Yüksek
	Karayolları 16. Bölge Müdürlüğü	Karayolları Bölge Müdürlüğü, Proje alanı dahilinde yol geçişiyle ilgili görüş sunabilmektedir.	Yüksek
	Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu	Kurul, Proje alanının arkeolojik potansiyelinin belirlenmesi ve açıklanmasında önemli bir paydaştır.	Yüksek
	Sivas Valiliği	Hükümeti temsil eden valilikler, illerdeki en yüksek otoritelerdir.	Yüksek
İl ve İlçe	Sivas İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü	Bu müdürlük, bakanlıklar ve diğer merkezi hükümet kurumlarının illerde gerçekleştireceği her türlü yatırım ve inşaat işlerini koordine etmektedir.	Yüksek
	Sivas Belediyesi	Belediye ve ilgili birimlerinin Proje ile ilgili sorumlulukları bulunacaktır.	Yüksek
	Sivas Belediyesi, Plan ve Proje Müdürlüğü		
	Sivas Belediyesi, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü		
	Sivas Belediyesi, İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü		
	Sivas Belediyesi, Fen İşleri Müdürlüğü		
	Sivas Belediyesi, Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü		
	Sivas Valiliği İl Sosyal Güvenlik Kurumu Müdürlüğü	Bu kurum, çalışma ve çalışma koşulları ile tesis personelinin sağlık ve güvenliği ile ilgili özel görüş sunabilmektedir.	Düşük
	Sivas Valiliği İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü	İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüklerinin, Proje ile ilgili, çevresel etki değerlendirmesi izinleri ve çevresel izin gibi düzenleyici görevleri bulunmaktadır.	Yüksek

RESMİ MAKAMLAR

Seviye	Kuruluş	Proje ile İlişkisi	İlgili Seviyesi
	Sivas İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	Bu kurumun, Proje ile ilgili çevresel etki değerlendirmesi izinleri ve çevresel izin gibi düzenleyici görevleri bulunmaktadır.	Yüksek
	Sivas İl Tarım ve Orman Müdürlüğü	Bu kurum, Proje ile ilgili ile özgü ve/veya sahaya özgü görüş sunabilmektedir.	Yüksek
	Sivas İl Jandarma Komutanlığı	Bu kurum, Proje ile ilgili ile özgü ve/veya sahaya özgü görüş sunabilmektedir.	Orta
	Sivas Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü	Bu kurum, Proje alanının su/atıksu altyapısı ile ilgili görüş sunabilmektedir.	Orta
	Gürün Kaymakamlığı	Proje alanı Gürün ilçesinde yer almakta olup, kaymakamlık, merkez ilçe belediyesi ve ilgili birimleri, Proje'nin planlama, inşaat ve işletme aşamalarında ilgili izin ve onayların alınması bakımından paydaş konumundadır.	Yüksek
	Gürün Belediyesi		
	Fen İşleri Müdürlüğü		
	Su ve Kanalizasyon Hizmetleri Müdürlüğü		
	Zabıta Amirliği		Orta
	Gürün İlçe Sağlık Müdürlüğü		Orta
	Gürün İlçe Jandarma Komutanlığı		Yüksek
	Gürün İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü		Yüksek

Tablo 3.2: Sivil Yoplum Kuruluşları için Dış Paydaş Listesi

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Seviye	Kuruluş	Proje ile İlişkisi	İlgili Seviyesi
İl ve İlçe	Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği	Bu vakıf, dernek ve odalar, Proje ile ilgili özel görüş sunabilmektedir.	Yüksek
	Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)		
	Çevre Koruma ve Araştırma Vakfı (ÇEV-KOR)		
	Türkiye Çevre Koruma Vakfı (TÜÇEV)		
	Türkiye Doğa Koruma Derneği		
	Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL)		
	Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF) Türkiye		
	Dünya Kuşları Koruma Kurumu Türkiye Partneri- Doğa Derneği		
	Doğa Koruma Merkezi		
	Kaynak, Çevre ve İklim Derneği		
	Ekolojik Araştırmalar Derneği (EKAD)		
	Greenpeace Akdeniz Türkiye		
	Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği (SEFiA)		
	Sivas ili Arıcılar Birliği		
	Sivas Hayvan Koruma Derneği		
	Sivas Çiftçi Kadınlar Derneği		
	Sivas Sürdürülebilir Kalkınma ve Göç Önleme Derneği		
	Sivas Üretici Kadın Girişimciler Dayanışma Derneği		
	Sivas Şehirli Kadınlar Derneği		
	Sivas Engelliler Derneği		
	Sivas Esnaf ve Sanatkarlar Odası		
	Sivas Ticaret ve Sanayi Odası		
	Sivas Ziraat Odası		
	Gürün Esnaf ve Sanatkarlar Odası		
	Gürün Ticaret ve Sanayi Odası		
	Gürün Ziraat Odası		
	Gürün Çevre Ağaçlandırma Derneği		

Tablo 3.3: Diğer Dış Paydaş Grupları

PAYDAŞ GRUPLARI

Seviye	Grup	Proje ile ilişkisi	İlgi Seviyesi
Muhtarlar/Yöre Sakinleri/Yerel Topluluk	Projeden etkilenen dokuz köyün muhtarları ve sakinleri ile Proje Ruhsat alanının yakınında bulunan ilave iki köy (Çiçekyurt, Kürkçü, Davulhöyük, Koyunlu, Reşadiye, Yılanhöyük, İncesu, Kaşköy, Kızılpınar, Böğürdelik ve Konakpınar) Yerel işletmeler ve girişimler (Yerel dükkanlar, aracılar, gelir getirici tarım arazileri) Doğrudan arazi edinimine tabi Proje'den Etkilenen Kişiler (PEK) de dahil olmak üzere yerel topluluklar	Proje'nin muhtemel etkileri göz önüne alındığında köyler kilit paydaş konumundadır.	Yüksek
Hassas/Dezavantajlı Gruplar	Kadınlar Arazisiz/evsiz kişiler Yaşlılar Öğrenciler Engelliler İşsizler Geçici koruma altındaki Suriyeliler (GKSS) Uluslararası koruma altındaki mülteciler (UKAM)	Proje'nin muhtemel etkileri göz önüne alındığında hassas gruplar kilit paydaş konumundadır.	Yüksek
Medya	Yerel, bölgesel ve sosyal medya (aşağıdaki gazeteler, TV istasyonları, sosyal medya kanalları dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere): - Sivas İrade Gazetesi - Sivas Ekspres Gazetesi - Memleket Sivas Gazetesi - Sivas Egemen Gazetesi - Sivas Postası - Kanal 58 - Sivas SRT - Vizyon 58	Etkin halkın bilgilendirilmesi ve istişare faaliyetleri için yerel ve bölgesel medya kuruluşlarının katılımının sağlanması önemlidir.	Orta
Üniversiteler	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Proje kapsamında araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulduğunda üniversiteler kilit paydaşlardan biridir.	Orta
Potansiyel Olarak Etkilenen Diğer Yerel Kurum ve Kuruluşlar	Mahalli okullar Camiler Kahvehaneler Gürün Devlet Hastanesi Gürün İlçe İtfaiye İstasyonu	Toplum sağlığı, güvenliği ve emniyeti açısından önemli bir yer teşkil eden (hastaneler, itfaiye istasyonları gibi) ve/veya kilit paydaşların kullandığı/zaman geçirdiği sosyal ortamların Proje'nin her aşamasında düzgün bir şekilde işlemlerini sağlamak önem taşımaktadır.	Orta

Tablo 3.4: İç Paydaş Listesi

İÇ PAYDAŞLAR

Seviye	Kuruluş	Proje ile ilişkisi	İlgi Seviyesi
İç Paydaşlar	Proje personeli	Bu gruplar, uluslararası standartlara uygun olarak Proje faaliyetlerinin devamı bakımından kilit paydaşlardan biridir.	Yüksek

İÇ PAYDAŞLAR

Seviye	Kuruluş	Proje ile İlişkisi	İlgi Seviyesi
	Yüklenici ve alt yükleniciler ve çalışanları		
	Tedarikçiler ve çalışanları		

4 ÇSED İstişare Faaliyetleri ve Sonuçları

4.1 Genel Bakış

Uluslararası standartlarda, paydaş katılım faaliyetleri yoluyla, başta Proje etki alanındakiler olmak üzere mümkün olduğunca fazla paydaşa ulaşmak ve mümkün olduğunca fazla paydaşı bilgilendirmek için paydaş katılımı ve istişarenin ÇSED sürecinin temel bileşenlerinden biri olduğu öne çıkarılmaktadır.

Bu bakımdan, Proje'nin paydaş katılım ve istişare sürecinin amaçları, tanımlanan paydaşların uygun bir şekilde, kendilerini etkileyebilecek konularda bilgilendirilmesi ve bu konudaki görüşlerinin alınmasının sağlanması ve Proje süresince paydaşlarla sürekli yapıcı bir ilişki sürdürülmesini kapsamaktadır.

4.2 Daha Önce Gerçekleştirilen Ç&S (Çevresel ve Sosyal) Faaliyetler

Yazışmalar / Görüş Yazıları

Ulusal ÇED süreci boyunca ve ÇSED Değerlendirme çalışmaları öncesinde Proje Şirketi, Proje hakkında yazışmalar yoluyla görüş almak için resmi kurumlarla istişare faaliyetleri yürütmüştür. Danışılan bu resmi kurumlar aşağıda paylaşılmaktadır:

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
 - Maden İşleri Genel Müdürlüğü
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (eski adıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı)
 - Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
 - Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü
- Tarım ve Orman Bakanlığı (eski adıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığı)
 - Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
 - Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
 - Orman Genel Müdürlüğü
- Kültür ve Turizm Bakanlığı
 - Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu MüdürlüğüSivas Governorship
 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
 - İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
 - İl Gıda, Tarım ve Orman Müdürlüğü
- Gürün Belediyesi
 - Su ve Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı
- Sivas İl Özel İdaresi
 - İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü

Çevresel ve sosyal çalışmalar kapsamında yapılan resmi yazışmalar, Danışman ile paylaşılan nihai Ulusal ÇED Raporu'nda yer almaktadır. Resmi yazılara ait bilgiler ÇSED raporunun Ekler Bölüm A'da paylaşılmış olup, resmi makamların görüşleri ve Proje Şirketi tarafından alınacak ilgili aksiyonlar Danışman tarafından gerçekleştirilecek ÇSED çalışmaları sırasında ayrıca değerlendirilecektir.

Bu bağlamda, Sivas Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından Ulusal ÇED Çalışmaları kapsamında 5 Aralık 2017 tarihinde Sivas'ın Gürün ilçesi Çiçekyurt köyünde bir paydaş katılım faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Bu toplantının amacı halkla iletişim kurmak, Proje hakkında bilgi vermek ve Proje ile ilgili geri bildirimlerini almaktır. Toplantı detayları yerel (Sivas Memleket) ve ulusal (Posta) gazeteler aracılığıyla duyurulmuş ve köylere bildiriler gönderilmiştir. Toplantı sırasında, Proje'yi, olası çevresel etkilerini ve önerilen önlemleri detaylandıran bilgilendirme broşürleri yerel halka dağıtılmıştır. Toplantıda, yerel topluluklar istihdam olanakları, elektromanyetik etkiler, kamulaştırma ve Projenin planlanan başlama tarihi ile ilgili belirli sorular yönelmiştir. Bu toplantılar sırasında yapılan tartışmalar nihai Ulusal ÇED raporunda belgelenmiştir.

Halkın katılımı toplantısının tutanakları Proje Şirketi tarafından Danışman ile paylaşılmıştır. Buna göre, paydaşlar aşağıdaki konular hakkında sorular sormuştur:

- Projenin başlama tarihi,
- Proje kapsamında istihdam olanakları,
- Projenin Projeden etkilenen köylere ve sakinlerine sağladığı faydalar,
- Proje kapsamında arazi edinimi ve kamulaştırma süreçleri,
- Üretilen elektriğin Projeden etkilenen köyler ve sakinleri tarafından kullanılma olasılığı,
- Proje Ruhsat Alanı içindeki mera alanlarının Proje başladığında kullanılıp kullanılmayacağı,
- Mera arazileri için yapılacak ödeme,
- Projenin insanlar ve hayvanlar üzerindeki manyetik etkisi ve
- Projenin hayvanlar üzerindeki gürültü etkisi.

Ayrıca, Proje Şirketi'nin dış ÇSDT Danışmanı tarafından Aralık 2023'te yürütülen Projenin Çevresel ve Sosyal Durum Tespiti (ÇSDT) süreci kapsamında paydaş katılım faaliyetleri de gerçekleştirilmiştir. Paydaş faaliyetleri sırasında komşu yerleşim yerlerinden (Çiçekyurt, Davulhöyük, Reşadiye, Yılanhöyük, Kürkçü ve Koyunlu) altı muhtarla görüşülmüştür. Nihai ÇSDT Raporu'nda muhtarların Proje hakkında sınırlı bilgiye sahip oldukları belirtilmiştir. Muhtarların temel endişesi, yetersiz yol altyapısı nedeniyle Projenin trafik üzerindeki etkileriyle ilgilidir. Bu endişe doğrultusunda, talepleri Proje kapsamında köy yollarının iyileştirilmesi yönünde olmuştur. Bunun dışında, yerel istihdam olanaklarına ilişkin beklenti Proje Şirketi'nin dış danışmanları tarafından not edilmiştir. Görüşlerine başvuru alan muhtarlar, köy sakinleri tarafından Projeye yönelik olumsuz bir yaklaşım olmadığını da eklemiştir. Ayrıca, ÇSDT çalışmaları sırasında Proje alanının yakınında bulunan Kangal RES'in temsilcileriyle de görüşülmüştür. Kangal RES temsilcileri tarafından bildirildiği üzere, faaliyet alanları içerisinde devam etmekte olan bir kapasite artırımı projesi bulunmaktadır. Bu bağlamda, Projenin inşaat zaman çizelgesi hakkında endişeleri vardır ve zaman çizelgesini talep etmişlerdir. Kangal RES temsilcileri, inşaat zaman çizelgesi ve iş yükü ile ilgili riskleri azaltmak için Proje Şirketi temsilcileri ile işbirliği içinde çalışmaya yönelik olumlu bir yaklaşım sergilemiştir.

4.3 ÇSED Sırasında Gerçekleştirilen Paydaş Katılım Faaliyetleri (Ocak 2024)

Danışman, Projenin ÇSED çalışması kapsamında 22-23 Ocak 2024 tarihlerinde bir saha ziyareti gerçekleştirmiştir. Ocak 2024'te gerçekleştirilen saha ziyaretinin amaçları arasında Projeden etkilenen köyler hakkında mevcut durum verilerinin toplanması, yerel topluluk üyelerinin Proje ile ilgili endişelerinin ve beklentilerinin anlaşılması, kilit paydaşların görüşlerinin yansıtılması ve hassas grupların belirlenmesi yer almıştır. Bu amaçlar doğrultusunda, yerel topluluk üyelerini ve diğer Proje paydaşlarını belirlemek, Proje hakkındaki algılarını anlamak, Proje hakkında sahip olabilecekleri endişeleri ele almak ve Proje etkilerini belirlemek için saha ziyareti sırasında

muhtarlar ve yerel sakinlere danışılmıştır. Saha çalışmaları sırasında görüşülen dış paydaşlar aşağıda listelenmiştir:

- Gürün İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
- Muhtar ve Çiçekyurt köyü sakinleri
- Muhtar ve Koyunlu köyü sakinleri
- Kürkçü Köyü Muhtarı
- Reşadiye Köyü Muhtarı
- Yılanhöyük Köyü Muhtarı

Bu istişarelerin ana bulguları aşağıda özetlenmiştir:

- Görüşlerine başvurulmuş muhtarların ve köy sakinlerinin çoğunluğu, 2017 yılında düzenlenen halkın katılımı toplantısından bu yana Projeden haberdardır.
- Çiçekyurt köyünün danışılan sakinleri, Projenin özellikle mevcut yollara ve su şebekesine zarar vermesi gibi potansiyel olumsuz etkileri konusunda bazı endişelere sahiptir.
- Gürün İlçe Tarım ve Orman Müdürü tarafından bildirildiği üzere, Projeden etkilenen köylerdeki mera alanları bol miktarda bulunmaktadır ve Projenin arazi edinim faaliyetlerinden kaynaklanan mera alanlarına ilişkin kısıtlama ve/veya sınırlama konusunda herhangi bir zorluk öngörülmektedir.

Aşağıdaki gelişim alanları danışılan paydaşlar tarafından önerilmiş ve/veya beklenmektedir:

- İlçe merkezi ile Projeden etkilenen köyler arasındaki erişim yolları boyunca yol kalitesinin iyileştirilmesi.
- Projeden etkilenen köylerde (özellikle Çiçekyurt, Kürkçü ve Koyunlu) yaşayanların kullanımı için ortak bir yol inşa edilmesi. Muhtarlar tarafından bildirildiği üzere, köylere erişim yolları kötü hava koşulları nedeniyle kış aylarında kapalıdır. Devletten yol yardımı talep ettiklerinde, nüfusa göre bir önceliklendirme yapılmaktadır. Ancak, Projeden etkilenen köylerin çoğunun nüfusu kış aylarında düşük olduğundan, bu önceliklendirmede geride kalmaktadırlar. Bu nedenle Proje Şirketi, Projeden etkilenen köylerin sakinleri tarafından yaygın olarak kullanılacak ortak bir yolun yapımına destek sağlayabilirse, kış aylarında daha kolay yardım alabilirler. Ayrıca, bazı köylerden (Kürkçü ve Koyunlu) Gürün ilçe merkezine erişim, mevcut yolun yetersizliği nedeniyle oldukça uzun zaman ve mesafe almaktadır. Ortak yolun muhtarların önerdiği güzergaha göre yapılmasıyla hem zaman hem de mesafe azaltılabilir.
- Proje'nin inşaat faaliyetlerinden etkilenebileceği için Çiçekyurt köyündeki su şebekesi kalitesinin iyileştirilmesi.
- Gürün ilçesinde arpa, buğday ve kayısı fidesi desteği sağlanması.
- Gürün ilçesinde yaygın ağaç ve hayvan hastalıklarına karşı aşılama desteği sağlanması.
- Gürün ilçesindeki arıcılara kovan temini, kalite kontrol ve ıslah çalışmaları ile destek sağlanması.
- Yakın köylerdeki (özellikle Çiçekyurt, Yılanhöyük ve Koyunlu) gençler ve işsizler için yerel istihdam olanaklarının yaratılması.
- Yakın köylerde içme suyu deposu/tankı, okul, düğün ve cenaze törenleri için sosyal tesis inşa edilmesi veya iyileştirilmesi için destek sağlanması.

Bu Bölüm, ek saha ziyareti sırasında yapılacak dış paydaş görüşmelerinden elde edilecek bulgulara göre güncellenecektir.

4.4 ÇSED Halkın Bilgilendirilmesi ve İstişare

Nihai Taslak ÇSED Raporu ile birlikte PKP, Teknik Olmayan Özet (TOÖ) ve Çevresel ve Sosyal Yönetim Planını (ÇSYP) (hem İngilizce hem de Türkçe olarak) içeren bir Proje bilgilendirme paketi Proje Şirketinin internet sitesi aracılığıyla halkın erişimine açılacaktır. Amaç, Proje paydaşlarının ÇSED çalışmasının sonuçlarını gözden geçirmelerini ve sonuçlarla ilgili yorum ve sorularını toplamayı sağlamaktır. Bilgilendirme döneminin süresi, Projenin nihai kategorizasyonu üzerine Kredi Kuruluşları ile mutabık kalınarak belirlenecektir.

Bilgilendirme döneminde, ÇSED çalışmalarının bulguları, Projenin muhtemel etkileri ve uygulanacak etki azaltma önlemleri, devam eden ÇSED süreci hakkında bir özetin yanı sıra Proje paydaşlarının Proje hakkındaki görüş ve yorumlarını bildirebilecekleri iletişim kanallarını içeren bir bilgilendirme brifingi aracılığıyla Projeden etkilenen yerleşimlerin muhtarlarıyla paylaşılacaktır. Yüz yüze toplantılar/ziyaretler sırasında yapılan sözlü açıklamalara ek olarak, paydaşlar Proje Şirketi/TİG'i telefonla arayarak, Proje Şirketine e-posta göndererek, Projeden etkilenen köylerdeki yerel çay ocaklarında ve muhtarlıklarda bulunan şikâyet ve öneri kutuları aracılığıyla da ÇSED'e yorumda bulunabilirler.

Yeniden yerleşime özel bilgilendirme ve danışma adımları YYEP'de verilmiştir. Yeniden yerleşime özgü bilgilendirme ve istişare toplantıları sırasında, Projeye özgü YYEP Projeden doğrudan etkilenen PEK'lere açıklanacaktır.

Proje paydaşlarının geri bildirimleri doğrultusunda, bilgi paketindeki dokümanlarda düzenleme yapılacak ve dokümanlara nihai halleri verilecektir. Nihai hali verilen bilgi paketi de Proje Şirketi'nin web sayfasında yayınlanacaktır.

5 Paydaş Katılım Programı ve Bilgilendirme Süreci

5.1 Genel Bakış

Paydaş katılımı Proje'nin, inşaat öncesi, inşaat ve işletme aşamalarında sürdürülmesi gereken devam eden bir bileşenidir. İnşaat öncesi aşamasında bugüne kadar yürütülen paydaş katılım faaliyetlerinde, uluslararası şartlara uygun olarak yerel toplum odaklı ve yapılandırılmış çerçeve izlenmiştir. Aynı yaklaşım, Proje süresince izlenmeye devam edecektir.

PKP'nin bu bölümünde verilen paydaş katılım programında, inşaat ve işletme aşamalarında planlanan temel paydaş katılım ve istişare faaliyetleri özetlenmektedir. Bu program, geçerliliğinin sürmesi ve Proje'nin ihtiyaçlarını karşılamasını sağlamak amacıyla, inşaat aşamasında yıllık olarak, işletme aşamasında ise ihtiyaç duyuldukça gözden geçirilecektir.

Proje'de toplumsal cinsiyet konusunda duyarlı bir yaklaşım izlenecek olup bu yaklaşım PKP ve bu planın istişare faaliyetleriyle ilgili içeriğine de yansıtılmaktadır. Toplumsal cinsiyet boyutu, PKP'nin uygulanmasında toplumsal cinsiyeti kapsayıcı ve katılımcı bakış açısından ele alınacaktır.

5.2 Toplum İrtibat Görevlisi (TİG)

Proje paydaşları için ana irtibat noktası Toplum İrtibat Görevlisi (TİG) olacaktır. Buna göre, Projenin bilgilendirme, istişare ve katılım faaliyetleri de aşağıdaki Tablo 5.1'de tanımlanan paydaş katılımı ve istişare programı temelinde TİG tarafından yönetilecektir. TİG ayrıca paydaş katılımı ve istişare faaliyetlerinin Projeye özgü istişare günlüğüne kaydedilmesinden de sorumlu olacaktır. Örnek istişare kaydı Ekler Bölüm 9.1'de verilmiştir.

Proje Şirketi, gerektiğinde paydaş katılımı ve istişare faaliyetlerine dahil olacaktır.

5.3 Paydaş Katılım ve İstişare Programı

Proje süresince önerilen paydaş katılım uygulama zaman çizelgesi ve sorumlulukları aşağıda Tablo 5.1'de özetlenmektedir.

Tablo 5.1: Proje Süresince Paydaş Katılım ve İstişare Programı

No	Paydaşlar	İstişare edilecek/görüşülecek konular	İletişim yöntemleri	Aşama ve sıklık	Sorumlu
Yerel Topluluklar					
1	Proje'den Etkilenen Yerleşim Yerlerinde (Çiçekyurt, Kürkçü, Davulhöyük, Koyunlu, Reşadiye, Yılanhöyük, İncesu, Kaşköy, Kızılpınar, Böğrüdelik ve Konakpınar) ikamet eden köy sakinleri	- Proje'nin geliştirme aşamaları, muhtemel etkiler, paydaşlarla iletişim kanalları, Proje'nin şikayet mekanizması, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tacizin (TCDŞ-T) önlenmesine yönelik önlemler hakkında bilgi verilmesi - ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemlerinin ana hatlarıyla belirtilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , Teknik Olmayan Özet (TOÖ), PKP, Proje Tanıtım Dokümanı (PTD) /broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması	- İnşaat sırasında en az üç ayda bir (ve gerektiğinde) - İşletme sırasında üç ayda bir	- TİG - Proje Şirketi
	Tarım ve hayvancılık amaçlı Lisans Alanını kullanan yerel topluluklar	- Yerel istihdam ve satın alma hakkında bilgi verilmesi - Toplum sağlığı ve güvenliğini ilgilendiren Proje faaliyetleri (patlatma, ağır ekipman nakli, vb.) hakkında bilgi verilmesi	- Projeye özgü GKYYP'nin Proje'den doğrudan etkilenen PEK'lere açıklanması - Web sayfası duyuruları - Sosyal medya duyuruları - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular		
	Yerel işletmeler ve girişimler				
2	Proje'den Etkilenen Yerleşim Yerlerinin (Çiçekyurt, Kürkçü, Davulhöyük, Koyunlu, Reşadiye, Yılanhöyük, İncesu, Kaşköy, Kızılpınar, Böğrüdelik ve Konakpınar) muhtarları	- Proje'nin geliştirme aşamaları, muhtemel etkiler, paydaşlarla iletişim kanalları, Proje'nin şikayet mekanizması, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tacizin (TCDŞ-T) önlenmesine yönelik önlemler hakkında bilgi verilmesi - ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemlerinin ana hatlarıyla belirtilmesi - Yerel istihdam ve satın alma hakkında bilgi verilmesi - Toplum sağlığı ve güvenliğini ilgilendiren Proje faaliyetleri (patlatma, ağır ekipman nakli, vb.) hakkında bilgi verilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Projeye özgü GKYYP'nin Proje'den doğrudan etkilenen PEK'lere açıklanması - Web sayfası duyuruları - Sosyal medya duyuruları - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular	- İnşaat sırasında en az üç ayda bir (ve gerektiğinde) - İşletme sırasında üç ayda bir	- TİG - Proje Şirketi
3	Hassas Gruplar (Kadınlar, arazisiz/evsiz kişiler, yaşlılar, öğrenciler, engelliler, işsizler, geçici koruma altındaki Suriyeliler, uluslararası koruma altındaki mülteciler)	- Proje'nin geliştirme aşamaları, muhtemel etkiler, paydaşlarla iletişim kanalları, Proje'nin şikayet mekanizması, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tacizin (TCDŞ-T) önlenmesine yönelik önlemler hakkında bilgi verilmesi - Şikayet kanallarını kullanamayacak durumda olabileceklerinden, şikayetlerinin (varsa) özellikle takip edilmesi - ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemlerinin ana hatlarıyla belirtilmesi - Yerel istihdam ve satın alma hakkında bilgi verilmesi - Toplum sağlığı ve güvenliğini ilgilendiren Proje faaliyetleri (patlatma, ağır ekipman nakli, vb.) hakkında bilgi verilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Projeye özgü GKYYP'nin Proje'den doğrudan etkilenen PEK'lere açıklanması - Web sayfası duyuruları - Sosyal medya duyuruları - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular - Kadın grupları ve diğer özel hassas gruplarla yapılan özel odak grup görüşmeleri	- İnşaat sırasında üç ayda bir - İşletme sırasında altı ayda bir	- TİG - Proje Şirketi

No	Paydaşlar	İstişare edilecek/görüşülecek konular	İletişim yöntemleri	Aşama ve sıklık	Sorumlu
4	Potansiyel Olarak Etkilenen Diğer Yerel Kurum ve Kuruluşlar (okullar, camiler, yerel dükkanlar)	- Proje'nin geliştirme aşamaları, muhtemel etkiler, paydaşlarla iletişim kanalları, Proje'nin şikayet mekanizması, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tacizin (TCDŞ-T) önlenmesine yönelik önlemler hakkında bilgi verilmesi - ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemlerinin ana hatlarıyla belirtilmesi - Yerel istihdam ve satın alma hakkında bilgi verilmesi - Toplum sağlığı ve güvenliğini ilgilendiren Proje faaliyetleri (patlatma, ağır ekipman nakli, vb.) hakkında bilgi verilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Web sayfası duyuruları - Sosyal medya duyuruları - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular - Öğrenci/çocuk gruplarıyla yapılan görüşmeler	- İnşaat sırasında en az üç ayda bir (ve gerektiğinde) - İşletme sırasında üç ayda bir	- TİG - Proje Şirketi
Resmi Makamlar					
5	Ulusal düzeydeki resmi makamlar ve paydaşlar	- Proje aşamaları ile ilgili istişare yürütülmesi - Proje'nin muhtemel etkileri ayrıca, Proje'nin şikayet mekanizması hakkında bilgi verilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Yazışmalar	- İnşaat sırasında yılda bir - İşletme sırasında gerektiğinde	- TİG - Proje Şirketi
6	İl ve ilçe düzeyindeki resmi makamlar ve paydaşlar	- Proje izinleri ile ilgili toplantı ve yazışmalar, Proje aşamaları ile ilgili istişare yürütülmesi - Proje'nin çevresel ve sosyal etkileri, ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemleri, Proje şikayet mekanizması hakkında bilgi verilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Yazışmalar	İnşaat ve işletme aşamasında gerektiğinde	- TİG - Proje Şirketi
7	İlçe Belediyeleri	- Proje izinleri ile ilgili toplantı ve yazışmalar, Proje aşamaları ile ilgili istişare yürütülmesi - Proje'nin çevresel ve sosyal etkileri, ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemleri, Proje şikayet mekanizması hakkında bilgi verilmesi - Belediye birimlerine bildirilen şikayetler ve görüş ve önerilerin alınması için düzenlenen toplantılar	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Yazışmalar	İnşaat ve işletme aşamasında gerektiğinde	- TİG - Proje Şirketi
Üniversiteler					
8	Üniversiteler	- Proje aşamaları ile ilgili istişare yürütülmesi - Proje kapsamında yapılması gereken araştırma ihtiyaçları hakkında toplantılar düzenlenmesi - Proje'nin muhtemel etkileri ve Proje'nin şikayet mekanizması hakkında bilgi verilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Yazışmalar	İnşaat ve işletme aşamasında gerektiğinde	- TİG - Proje Şirketi
Sivil Toplum Kuruluşları (STK'ler)					
9	STK'ler	- Proje'nin geliştirme aşamaları, muhtemel etkiler, paydaşlarla iletişim kanalları ve Proje'nin şikayet mekanizması hakkında bilgi verilmesi - ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemlerinin ana hatlarıyla belirtilmesi	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Web sayfası duyuruları - Sosyal medya duyuruları - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular	İnşaat ve işletme aşamasında gerektiğinde	- TİG - Proje Şirketi

No	Paydaşlar	İstişare edilecek/görüşülecek konular	İletişim yöntemleri	Aşama ve sıklık	Sorumlu
Medya					
10	Medya	- Proje'nin geliştirme aşamaları, muhtemel etkiler, paydaşlarla iletişim kanalları ve Proje'nin şikayet mekanizması hakkında bilgi verilmesi - ÇSED raporunda tanımlanan etki azaltma önlemlerinin ana hatlarıyla belirtilmesi - Etkin halkın bilgilendirilmesi ve istişare faaliyetleri için yerel ve bölgesel medya kuruluşlarının katılımının sağlanması	- Yüz yüze istişare toplantıları - Düzenli ziyaretler - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Web sayfası duyuruları - Sosyal medya duyuruları - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular	İnşaat ve işletme aşamasında gerektiğinde	- TİG - Proje Şirketi
İç Paydaşlar					
11	Proje Personeli				
	Yüklenici ve alt yükleniciler ve çalışanları	- İşçi hakları ile ilgili Proje güncellemeleri ve faaliyet değişiklikleri, iş akitleri, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tacize yönelik önlemler dahil davranış kuralları hakkında bilgi verilmesi - Proje'nin şikayet mekanizmasının açıklanması	- Eğitimler - Yüz yüze istişare toplantıları - ÇSED raporunun , TOÖ, PKP, PTD/broşür dahil olmak üzere Proje ile ilgili diğer belgelerle birlikte açıklanması - Afiş/ilan panosu/basın açıklaması yoluyla duyurular - Proje alanı ile ilgili duyurular	- İnşaat sırasında üç ayda bir - İşletme sırasında ihtiyaç olduğunda	Proje Şirketi ve ilgili birimler (örn., İnsan Kaynakları Birimi)
	Tedarikçiler ve çalışanları				

6 Proje Şikayet Mekanizması

6.1 Genel Bakış

Proje Şirketi'nin, paydaş katılım, bilgilendirme ve istişare kapsamında etkin ve erişilebilir bir şikayet mekanizması kurması zorunludur. Şikayet mekanizmasının amacı, yöre halkının Proje ve etkileri ile ilgili dilek, kaygı ve şikayetlerini bildirebileceği, manipülasyon, zorlama ve tehdit içermeyen kanallar sağlamaktır. Paydaş katılımı ile ilgili uluslararası standartlar ve koşullara göre, şikayetlerin zamanında, proaktif olarak, tarafsız, etkili ve etkin bir şekilde yanıtlanarak çözülmesi zorunludur. Özellikle, bu mekanizma, adil ve sürdürülebilir sonuçlar için şeffaf ve güvenilir bir süreç sağlamaktadır. Bu yolla, Proje paydaşları ile Proje Şirketi arasında, düzeltici önlemler aracılığıyla karşılıklı güven ve işbirliği geliştirilebilmektedir. Başarılı bir şikayet mekanizmasının temel bileşenlerini aynı zamanda anonim olma, gizlilik ve şeffaflık ilkeleri oluşturmaktadır.

Ağustos 2023'ten beri yürürlükte olan Kurumsal düzeydeki PKP'ye göre, Proje Şirketi, Proje paydaşları için bir şikâyet mekanizmasına sahiptir. Şikâyetlerin kaydedilmesi için kullanılan bir şikâyet kayıt formu bulunmaktadır. Form, dokümantasyon ve iş akışı yönetimi için kullanılan Proje Şirketi'nin E-Makin sistemine kaydedilmektedir. Şikâyet kayıt formunun örneği Ekler Bölüm 9.2'de sunulmuştur.

Şikayetler, paydaşın kategorisine bağlı olarak dış ve iç olarak gruplanmaktadır. Farklı şikayet kanalları ve çözüm süreçlerine sahip olduklarından bunlar ayrıca 6.3 ve 6.4 no'lu Bölüm'de tanımlanmaktadır.

6.2 Şikayet Mekanizmasının Esasları

Uluslararası standartlara (özellikle PS1, PG10, EP IV 5 ve 6 ve DBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları) uygunluğu sağlamak için, Proje Şirketi'nin genel olarak Proje şikayet mekanizmasına uygulayacağı birçok esas bulunmaktadır. Bu esaslar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Mekanizmanın ilkeleri (anonim olma dahil), Toplum İrtibat Görevlileri (TİG'ler) irtibat bilgileriyle birlikte kullanılabilir kanallar, şikayetlerin alınması ve takip eden çözümü ile ilgili tanımlı onay zaman çerçeveleri, tanımlanan Proje etkilerine (bir başka ifadeyle gürültü, hava, görsel, toz, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve taciz, iş yönetimi, trafik) göre şikayetin türünü açıklayan örnek konular ve görevlendirilen sorumlu Proje personeliyle birlikte yönetim ve çözüm sürecini içeren formelleştirilmiş ve yazılı Proje Şikayet Mekanizması Prosedürü bulunacaktır.
- Şikayet mekanizması, gizlilik ve anonim olma ilkelerine bağlı kalacaktır. Anonim başvuruların alınması için hem çevrimiçi hem çevrimdışı şikayet kanalları devreye alınacaktır.
- Tüm iç ve dış paydaşların toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve tacizle ilgili herhangi bir şikayeti ihtiyaç duyduklarına güvenli ve gizli bir biçimde kolayca bildirebilecekleri uygun ortamın sağlanması çok önemlidir. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve taciz vakaları, mevcut şikayet mekanizması kapsamında kaydedilecek ve işlenecektir. Bununla beraber, bu vakalara gizlilikle, öç alma duygusuyla hareket etmeden, mağdurlar koruma ve gözetim altında tutularak ve gerektiğinde hukuki uzmanlığı devreye sokarak daha hassas bir şekilde ve hızla yaklaşılmalıdır.

6.3 Dış Şikayet Mekanizması

Dış paydaşlar şikayet mekanizmasını aşağıdaki kanallar aracılığıyla kullanabilmektedir:

- Yüz yüze toplantılar/ziyaretler sırasında sözlü ifadeler
- Proje Şirketi/TİG'ler ile yapılan telefon görüşmeleri ve/veya çevrimiçi mesajlar (örn. WhatsApp aracılığıyla)
- Dilekçeler
- Projeden etkilenen mahallelerdeki merkezlerde bulunan şikayet kutuları (Bu kutular TİG tarafından haftalık olarak kontrol edilecek ve derhal şikayet kayıt defterine kaydedilecektir)
- Proje Şirketine gönderilen e-postalar

Aşağıda listelenen adımlar dış şikayet mekanizması sürecini özetlemektedir:

Şekil 6.1: Dış Şikayet Mekanizması Süreci Adımları

Proje Şirketi'nin bir şikayeti çözememesi veya paydaşın sonuçtan memnun kalmaması durumunda, Proje Şirketi daha fazla araştırma, kök neden analizi veya şikayet yönetimine ilişkin örnek uluslararası uygulamalar doğrultusunda harekete geçmek için diğer bağımsız kuruluşlardan (örneğin yerel yasal kuruluşlar ve/veya saygın STK'lar) tavsiye almayı düşünebilir. Başvuru sahipleri, memnun olmadıkları bir çözüm için her zaman yerel veya ilgili yasal makamlara başvurma hakkına sahiptir.

Proje Şirketi tarafından Proje süresince kullanılacak örnek şikayet kaydı, Ekler Bölümü 9.3'te verilmektedir.

Proje dış şikayet mekanizması kapsamında:

- Paydaşlar için sahada ana irtibat noktası olduğundan Proje TİG'ler tarafından şikayet mekanizması sürecinin yakından sevkı sağlanacak ve süreç izlenecektir.

- Tüm şikayetler, hakikate uygun olup olmadıkları ve Proje faaliyetleriyle ilgili olup olmadıkları açısından sınıflandırılmak üzere incelenecektir. Ortaya çıkan sorunlar/anlaşmazlıklar Proje faaliyetleriyle ilgili değilse, başvuru sahibine ilgili tarafla iletişime geçmesi için uygun rehberlik sağlanacaktır.
- Uygun şikâyetler için TİG'ler, şikâyet çözüm aksiyonlarının değerlendirilmesi ve açıklığa kavuşturulması için ilgili Proje Şirketi personeline (şikâyetin konusuna bağlı olarak) aksiyonlar atayacaktır.
- En fazla yedi iş günü içerisinde, TİG'ler başvuru sahibini alanan/alınacak çözüm aksiyonları hakkında bilgilendirecektir. Durumun daha karmaşık bir soruşturma gerektirmesi halinde, bu husus da başvuru sahibine iletilir. Çözüm eylemlerinin netleşmesine kadar sürecin her adımında başvuru sahibine güncel bilgi verilmesi sağlanacaktır.
- Genel olarak, şikayetlerin alındıktan sonra 45 iş günü içinde çözümlenerek kapatılması öngörülmektedir. Ancak, iyi uluslararası uygulamalara göre 30 iş günü daha uygulanabilir. Buna ek olarak, zaman çizelgesi şikâyetin niteliğine, konusuna ve kapsamına bağlı olarak değişebilir (örneğin, başvuru sahibinin şikâyetin bulunduğu yerde fiziksel olarak bulunamaması, elverişsiz arazi/mevsim koşulları, üçüncü taraf değerlendirmelerine duyulan ihtiyaç, bakım/onarım işleri için programın düzenlenmesi). Buna göre, Proje Şirketi şikâyetler arasında niteliklerini, konularını ve kapsamlarını dikkate alarak bir önceliklendirme yapacaktır. Yüksek önceliğe sahip şikâyetler için çözüm süresi, şikâyetin alınmasından sonra yedi gün olarak revize edilecektir. Orta öncelikli şikâyetler için süre 15 gün olacak ve düşük öncelikli şikâyetler 30 gün içinde çözülecektir.

6.4 İç Şikayet Mekanizması

İç şikayet mekanizması, Proje Şirketi bünyesinde çalışan tüm çalışanların şikayetlerini kapsar. Yüklenicilerden veya alt yüklenicilerden gelen şikâyetler harici şikâyet mekanizması kapsamında yönetilecektir. Proje Şirketi'nin resmi çalışan şikâyet mekanizmaları vardır ve bu uygulamaların bazıları Proje alanında uygulanmaktadır. Ancak, Proje'nin ÇSED sürecinde bazı iyileştirme alanları bildirilmiş ve bunlar ÇSED Raporu'nda detaylandırılmıştır. İç şikâyet kanalları arasında Turuncu etik hattı, e-posta adresi ve Proje Şirketi tarafından sağlanan ve çalışanların sorularını ve şikâyetlerini anonim olarak iletmelerine olanak tanıyan Şeffaf Sandalye adlı bir sistem, çalışan komitesi toplantıları, şikâyetlerin yöneticilere ve İnsan Kaynakları Departmanı temsilcilerine sözlü veya yazılı olarak bildirilmesi, Proje Şirketi'nin E-Makin Sistemi ve Proje mobilizasyon alanlarına yerleştirilen şikâyet kutuları yer almaktadır.

İnsan Kaynakları Departmanı, Projenin iç şikayet mekanizması için ana uygulama organı olacaktır.

İç şikayet mekanizmasının başarılı bir şekilde uygulanması ve yönetimi için tüm şikayet kanallarıyla ilgili olarak aşağıdakiler uygulanacaktır:

- Şikayetler, şikâyet kaydına işlenirken konularına göre sınıflandırılacak ve önceliklendirilecektir. Buna göre, yüksek öncelikli şikâyetlerin çözüm süresi, şikâyet alındıktan sonra yedi gün olarak önerilmektedir. Orta öncelikli şikâyetler için süre 15 gün olacak, düşük öncelikli şikâyetler ise 30 gün içinde çözülebilecektir.
- Şikâyetler başarılı bir şekilde kapatıldıktan ve düzeltici önlemler alındıktan sonra, ad belirtilmeden yapılan şikâyetler dahil şikâyetlerin sonuçları Proje sahasında duyuru panolarında gösterilecektir.

Özette, tüm Proje personeli şikâyetlerini birebir görüşmeler, dilekçeler, telefon görüşmeleri, e-postalar, çevrimiçi formlar, şikâyet kutuları (şantiye ofisleri, örneğin kantinler ve/veya işçi konaklama yerleri dahil) ve toplu toplantılar yoluyla bildirebilecektir. Proje Şirketi, açık ve sürekli iletişime dayalı olumlu bir çalışma ortamı yaratmayı hedeflemektedir.

6.5 Şikayet Mekanizması Kanalları ve Toplum İrtibat Görevlisi (TİG) İrtibat Bilgileri

Şikayetlerin alınması için aşağıda sayılan kanallar kullanılabilmektedir.

Şikayet Mekanizması Kanalları

- Resmi yazı ve/veya dilekçe:
 - Genel Merkez (Pürtelaş Hasan Efendi Mah. Meclis-i Mebusan Cad. No: 35/37 Salıpazarı, 34427 Beyoğlu/İstanbul), veya
 - Proje Yönetim Ofisi
 - Web sitesi: <https://www.beesoru.com/>Genel Merkez Tel.: (0212) 340 27 60- 286 39 85
- Proje e-mail adresi
- Projeden etkilenen köylerdeki popüler yerlere (örneğin, çay ocakları ve/veya muhtarlıklar) yerleştirilen şikayet kutuları
- TİG İrtibat Bilgileri
Toplum İrtibat Görevlisi (Saha): Ahmet Eğit (İnşaat)

Etik İhlal Beyanı Kanalları

- E-mail adresi: turuncuetik@borusan.com
- Web sitesi: www.turuncuetik.com

7 Kaynak ve Sorumluluklar

Proje Şirketi, bu PKP’de tanımlanan şekilde ve IFC 1, 2 ve 5 no’lu Performans Standartları (PS1, PS2 ve PS5), AİKB 10 no’lu Performans Gerekliliği (PG10), EP IV 5 ve 6 no’lu Prensibi ve DBG Çevres, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzları doğrultusunda etkin paydaş katılımını gerçekleştirme konusunda tam sorumluluk sahibi ve kararlılıkta olacaktır.

Proje Şirketi tarafından Proje için, Proje ile ilgili olarak tüm paydaşların katılımının sağlanması ve gözetimini gerçekleştirecek ve ilgili faaliyetlerin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere mevcut kaynakları kullanacak bir Toplum İrtibat Görevlileri (TİG’lerin) görevlendirilecektir. TİG’lerin diğer sorumlulukları aşağıda verilmektedir:

- Paydaşlarla paydaş katılım ve bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi
- Kayıttan çözüm sürecine kadar şikayet ve dileklerin takibi
- Proje çalışanları arasında paydaş katılımı ve şikayet mekanizması ilkeleri konusunda farkındalığı artırma kampanyaları
- İç/dış bildirim sırasında kullanılacak Proje şikayet ve istişare kayıtlarının hazırlanması sorumluluğu
- Dahili olarak ve Kredi Verenler ile paylaşılacak Proje paydaş katılım ve istişare raporlarının hazırlanması sorumluluğu
- Kapatılmayan şikayetlerin çözümüne yönelik önlemler dahil olmak üzere, toplumla ilgili sorunların çözümü amacıyla, Proje Şirketi’nin ilgili yöneticilerinin gerektiğinde ek önlemlerin alınması ve uygulanması ile ilgili olarak bilgilendirilmesi
- Taraflarla birlikte PKP’nin düzgün bir şekilde uygulanmasının koordine edilmesi

TİG’ler ile birlikte, Proje’nin, inşaat ve işletme aşamalarında PKP’nin uygulanması ile ilgili taraflar, sorumluluklarıyla birlikte aşağıda sıralanmaktadır:

Proje Yöneticisi

- Paydaş katılım faaliyetlerinin kalitesini ve etkisini denetlemek ve değerlendirmek için TİG’ler ile düzenli olarak toplantılar düzenlenmesi
- TİG’ler tarafından alınan şikayetleri değerlendirmek ve izlemek için aylık toplantılar düzenlenmesi. Ayrıca, üst düzey şikayetleri değerlendirmek ve bütüncül çözümler bulmak için genel merkez ile toplantılar gerçekleştirilmesi

Proje Şirketi Genel Merkezi Sosyal Müdürü

- Bu PKP’nin etkin bir şekilde uygulanması için gerekli kaynakların tespiti ve tahsisi
- Proje paydaş katılım ve istişare faaliyetlerinin, ulusal mevzuat ve uluslararası standartlara uygunluğunun değerlendirilmesi
- Tüm şikayetlerin izlenmesi ve tüm şikayetlerin kaydedilmesi, çözülmesi ve kapatılmasının sağlanması

Proje Şirketi Genel Merkezi Çevre ve Sosyal Uygunluk Müdürü

- Etkin uygulama için PKP kalite güvence izlemesi
- TİG’ler tarafından hazırlanan dahili raporların incelenmesi

8 İzleme ve Raporlama

Proje Şirketi, izleme, değerlendirme ve bildirim faaliyetlerinden, Proje faaliyetleri ve sonuçları ile ilgili ilerlemenin gözetilmesinden sorumlu olacaktır.

Paydaş katılım planının izleme ve raporlama süreci, paydaşların taleplerini doğru bir şekilde belirlemek, ihtiyaçlarına cevap verecek stratejiler geliştirmek ve etkili iletişim stratejileri oluşturarak paydaşları tüm paydaş katılım süreçlerine aktif olarak dahil etmek için gereklidir. Paydaşlar, yüz yüze istişare toplantıları, düzenli ziyaretler, ÇSED raporu, PKP, PTD/broşür ve diğer Proje ile ilgili belgelerin açıklanması, web sayfası ve sosyal medya duyuruları ve afişler/bilboardlar/basın açıklamaları yoluyla Proje'nin gelişim aşamaları, potansiyel etkileri (toplum sağlığı ve güvenliği risklerini içeren), paydaşlarla iletişim kanalları ve Proje'nin şikayet mekanizması, süreç boyunca TCDŞ-T risklerini önlemeye yönelik hükümler hakkında bilgilendirilmelidir.

Bu PKP canlı bir dokümandır ve bu nedenle, Proje'nin inşaat aşamasında en az altı ayda bir ve işletme aşamasında gerektiğinde olmak üzere gerçekleştirilen paydaş katılım faaliyetleri dahil edilerek gözden geçirilecek ve güncellenecektir. Güncellenen hali yıllık olarak Proje web sayfasında yayınlanacaktır. PKP, etkinlik ve kalitenin sürdürülmesi için Proje Şirketi'nin ilgili temsilcilerince izlenecektir.

Ayrıca, TİG'ler tarafından inşaat aşamasında altı ayda bir işletme aşamasında ise yılda bir rapor hazırlanacak, bu raporlarda özet olarak şunlar yer alacaktır:

- Belirli bir raporlama döneminde alınan Proje ile ilgili şikayet sayısı ile bunların, yapılan/yapılacak işlemlerle birlikte çözüm durumu ve öngörülen süre içinde çözülen şikayet sayısı
- Belirli bir raporlama döneminde yürütülen paydaş katılım, istişare ve bilgilendirme faaliyetleri ve bu faaliyetlerin sonuçları
- Yerel paydaşlara dağıtılmak üzere düzenli Ç&S performans raporları (daha geniş kapsamlı Ç&S konularını kapsayan)

Bu raporlar, paydaş katılım ve istişare süreçleri ile ilgili devam eden ilerlemenin izlenmesi için Proje Şirketi'nin ilgili temsilcileri ve Kredi Verenler ile paylaşılacaktır.

9 Ekler

9.1 Örnek Proje İstişare Günlüğü

No	Tarih	İletişim Kanalı (ör. telefon görüşmesi, yüz yüze görüşme, istişare)	Faaliyeti Yürüten Yetkili Kişi (ör. TİG, Proje Şirketi temsilcileri)	İletişim/İstişare Faaliyetinin Konusu (ör. mevcut Proje durumu, bilgilendirme, düzenli ziyaret)	İletişim Kurulan Paydaşın Türü ve Adı (Yöre halkı, Muhtar vb.)	Görüşülen Paydaş Sayısı	Görüşme Yeri ve Saati	Faaliyetle İlgili Notlar (örn. istihdam talepleri, yol güvenliği şikayetleri)	Yetkili Kişinin (örn. TİG, Proje Şirketi temsilcileri) Görüşme Sonrası Yorumları/Geri Bildirimleri
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

9.2 Örnek Proje Şikayet Kayıt Formu

A. Genel Bilgiler	
Proje'nin Adı	
Kaydedenin Adı	
Form Kayıt No	
Kayıt Tarihi	
Kayıt Yeri	☐ Proje ofisi ☐ Diğer: Lütfen yeri belirtiniz
B. Şikayet Kanalı	
☐ Telefon ☐ Dilekçe (Lütfen dilekçenin bir örneğini bu forma ekleyiniz)	☐ Yüz yüze toplantılar (saha ziyaretleri) ☐ Halk toplantıları (Halk Bilgilendirme Toplantıları, vb.) ☐ E-posta ☐ Diğer: Lütfen belirtiniz.....
C.1. Başvuru Sahibi Bilgileri (Anonim başvurularda doldurulmayacaktır)	
Adı	
Cinsiyet	
İletişim Bilgileri	Tel.: E-posta adresi:
Adres	
İl/İlçe/Mahalle	
C.2. Paydaş Kategorisi	
☐ Yerel yönetim otoriteleri ☐ Yöre sakinleri ☐ Sivil toplum kuruluşu ☐ Proje Çalışanları ☐ Yüklenici/Alt Yüklenici çalışanları ☐ Danışman ☐ Medya ☐ Diğer: Lütfen belirtiniz	
D.1. Şikayet Bilgileri	
D.2. Grievance Category	
☐ Arazi/ürün/yapıya zarar verme ☐ Erişim yollarına zarar verme ☐ Çevresel Etkiler (kirlilik, toz, gürültü) ☐ Sahibinin rızası ve yasal izin olmadan arazilerin kullanılması ☐ Doğal kaynaklar/arazilere erişimin kısıtlanması ☐ Kullanım harcı veya tazminat ödemesi ☐ Kamulaştırma ☐ Yeniden yerleşim ☐ Yöre halkı iş talebi ☐ Çalışma koşulları ☐ İşten çıkarma ☐ İşçi ücretlerinin ödenmemesi ☐ Yerel tedarikçi veya alt yüklenicilere borçlu olma ☐ Eğitim yardımı talebi ☐ Hane halkı/kişiler için yardım talebi ☐ Mahalle/halk için yardım talebi ☐ Yerel otoriteler için yardım talebi ☐ Diğer: Lütfen belirtiniz	
E. Önerilen İşlemler	

9.3 Örnek Proje Şikayet Günlüğü

Kayıt numarası	Alınma ve kayıt tarihi	Şikayet nasıl alınmıştır? (Şikayet Formu, topluluk toplantısı, telefon vb. yoluyla)	Şikayeti alan sorumlu personelin adı	Başvuru sahibi hakkında bilgiler (Başvuru anonim ise boş bırakınız)				Şikayet kategorisi	Şikayetin açıklaması	Şikayetin önceliği (Yüksek, orta, düşük)	Şikayetin giderilmesi için son tarih	Takipten sorumlu kişi/departman	Şikayet durumu (açık, kapalı, beklemede)	Planlanan aksiyon	Aksiyon alınan tarih	Şikayetlerin kapatılması ve çözümü için destekleyici belgeler
				Ad-Soyad	Cinsiyet	Telefon/mail:	İlçe									

